

Bundel van de Voorbespreking van 6 februari 2018

- 1 VOORBESPREKING 1 - Bureenzaal
 - 1.1 Inspreken burgers/belanghebbenden (interactief) over al dan niet geagendeerde onderwerpen; tijd: 20.00 - 20.15 uur
 - 1.2 Besluitenlijst voorbespreking van 16 januari 2018
Besluitenlijst Voorbespreking 16 januari 2018
 - 1.3 Burens visie op het kind; tijd: 20.15 - 20.45 uur
Dossier 217 voorblad
RV 823 Burens visie op het kind
De wereld van de toekomst is wat kinderen er van maken (Burens visie op het kind Etuconsult 2017
Hoogtepunten visievorming
 - 1.4 Kaders voor sociaal werk; tijd: 21.00 - 21.30 uur
Dossier 242 voorblad
RV 828 Kaders voor sociaal werk 2018-2020
Ruimte voor sociaal werk (kaders sociaal werk 2018-2020)
Procesmap groepssessies
 - 1.5 Laaggeletterdheid en leesstimulering; tijd: 21.45 - 22.15 uur
Dossier 243 voorblad
RV 829 Laaggeletterdheid en leesstimulering.doc
Beleidsnotitie Laaggeletterdheid en Leesstimulering gemeente Buren
Flyer Leerpunt Maurik
 - 1.6 Programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019-2022; tijd: 22.30 - 23.00 uur
Dossier 246 voorblad
RV 831 Programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving
Notitie programma-aanpak voor het Programma voor de leefomgeving 2019-2022
- 2 VOORBESPREKING 2 - Liendenzaal
 - 2.1 Inspreken burgers/belanghebbenden (interactief) over al dan niet geagendeerde onderwerpen; tijd: 20.00 - 20.15 uur
 - 2.2 Brandweezorgplan en organisatieontwikkeling VRGZ; tijd: 20.15 - 20.45 uur
In het AB van de VRGZ is afgesproken om in iedere gemeente hetzelfde voorstel te gebruiken. Format en tekstueel wijken de documenten daardoor af van het Burens format.
Dossier 250 voorblad
RV 832 Brandweezorgplan en organisatieontwikkeling VRGZ



Besluitenlijst Voorbespreking

Datum 16-01-2018
Tijd 20:00 – 22:00
Locatie Bureenzaal
Voorzitter Mw. M.W. Baggerman

Aanwezig G. van Droffelaar, griffier

P.A. Molleman en B.J. Starink, CDA
G.J.D. van Zetten, Gemeentebelangen
J.D. van de Bijl en E. Zaaijer, PCG
Mw. J.F. van Zutphen en mw. R. Krijger, D66
J.C.H. Zwart-van Kessel en C. van Oort, VVD
W.K. de Raat en D.J. Russchen, PvdA
A.W. Zwarteveen, PvdD

Genodigden A. Benschop-van Eldik, wethouder
S.T. Klein-de Jong, wethouder

Ambtelijke ondersteuning Mw. L.S. Huibers, beleidsmedewerker maatschappelijke ontwikkeling
J. Marringa, beleidsmedewerker maatschappelijke ontwikkeling

Kenmerk	Omschrijving
1	VOORBESPREKING 1 – Bureenzaal
1.1	Inspreken burgers/belanghebbenden (interactief) over al dan niet geagendeerde onderwerpen; tijd: 20.00 – 20.15 uur <i>Besluit</i> N.v.t. <i>Toelichting</i> Orgamebo BV (niet geagendeerd onderwerp): insprekers mevrouw Den Bieman en de heer Geelhoed. Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang: inspreker de heer Aben, voorzitter van de Participatieraad Wmo en Jeugdhulp. Krediet kunstgrasvelden FC Lienden en BZS: insprekers de heren Van Ommeren, FC Lienden en De Koning, BZS.
1.2	Besluitenlijst voorbespreking van 28 november 2017 <i>Besluit</i> Vastgesteld.



1.3 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang; tijd: 20.15 –20.45 uur

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen en Rivierenland willen in de komende jaren een flinke beweging in gang zetten om het Beschermd Wonen (een veilige woonomgeving voor mensen met psychische of psychosociale problemen) en de Maatschappelijke Opvang (een tijdelijke oplossing voor mensen die geen dak boven hun hoofd hebben en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving) vergaand te transformeren. Kern van de verandering is dat we de zorg veel meer lokaal in dorpen en wijken en bij mensen thuis willen organiseren. De gezamenlijke plannen staan verwoord in het rapport Samen Dichtbij! Beleidsplan GGZ Beschermd Wonen – Maatschappelijke Opvang 2018–2020. We vragen het college en de raad om akkoord te gaan met de uitgangspunten en de koers zoals beschreven.

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezegging college:

aan de stukken wordt een beter leesbare versie van het beleidsplan toegevoegd.

1.4 Krediet kunstgrasvelden FC Lienden en BZS; tijd 21.00 – 21.30 uur

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezegging college:

na volledige afronding van het overleg (BVV) over het beheer van de buitensportaccommodaties wordt de raad zo spoedig mogelijk geïnformeerd over de uitkomsten hiervan.

Vastgesteld in voorbespreking 1 van 6 februari 2018

Namens de voorzitter van de voorbespreking,

de griffier,

G. van Droffelaar



Voorbespreking

Dossiernummer	217
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	1.3
Omschrijving	Burense visie op het kind; tijd: 20.15 – 20.45 uur
Organisatieonderdeel	Inwonerszaken – Maatschappelijke Ontwikkeling
Eigenaar	Marringa, J.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	16 januari 2018
Collegevergadering	23 januari 2018
Agendacommissie	29 januari 2018
Voorbespreking	6 februari 2018
Raadsvergadering	20 februari 2018

Voorgesteld besluit

1. De Burense visie op het kind vast te stellen, met als belangrijkste uitgangspunt dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.
2. De deelvisie voor het onderwijs en de kinderopvang vast te stellen, met als belangrijkste uitgangspunt dat kinderen hun talenten zo veel mogelijk kunnen ontwikkelen.

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezegging college:

tussentijdse evaluatie (over plusminus 2 jaar).

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/17/00823 Z17-48896	

Voorstel ingebracht door J.G. Marringa en E.A. Grudzinska
Portefeuillehouder A.K. Benschop-van Eldik
Begrotingsprogramma en 01. Inwonerszaken (PROG01) 02. Onderwijs
taakveld (TAAKV43)

Onderwerp **Burense visie op het kind**

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit

1. De Burense visie op het kind vast te stellen, met als belangrijkste uitgangspunt dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.
2. De deelvisie voor het onderwijs en de kinderopvang vast te stellen, met als belangrijkste uitgangspunt dat kinderen hun talenten zo veel mogelijk kunnen ontwikkelen.

Samenvatting van het voorstel

Het onderwijs, de kinderopvang en de gemeente Buren als partners van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) besloten om een Burense visie op het kind op te stellen. Daarin staat de ontwikkeling van het kind centraal. De scholen, de kinderopvang en de gemeente hebben daarin verschillende rollen. De gemeente is verantwoordelijk voor goede voorzieningen voor het kind op het gebied van schoolgebouwen, gezondheid, jeugdhulp en ondersteuning. De schoolbesturen gaan vooral over het geven van kwalitatief goed onderwijs en het onderhoud van de schoolgebouwen. De gemeente en de schoolbesturen werken inhoudelijk samen met de kinderopvangorganisaties. Daarom kiest de gemeente voor een brede gemeentelijke visie op het kind. Daarbij zijn preventie, vroegsignalering en een breed aanbod voor kinderen de kaders. De partners kiezen gezamenlijk voor een deelvisie voor het onderwijs en de kinderopvang.

De Burense visie op het kind luidt:

“Kinderen in Buren groeien veilig op, hebben kansen om hun talent binnen hun mogelijkheden te ontplooiën en ontwikkelen zich tot gezonde en zelfstandige volwassenen”.

De deelvisie luidt:

“De kinderen van Buren halen de wereld binnen en treden de wereld tegemoet. Als kinderen in de gemeente Buren de basisschool verlaten, weten zij niet alleen wat er in hun dorp, maar ook in de wereld te koop is. Ze hebben volop bagage- kennis, vaardigheden en ervaringen – om hun schoolcarrière zo succesvol mogelijk te vervolgen”.

De visies zijn uitgangspunt voor het ontwikkelen van programma's voor kinderen maar ook voor het ontwikkelen en huisvesten van kindcentra.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Jaarlijks vindt 4 keer overleg plaats tussen gemeente, onderwijs en kinderopvang, de zogenaamde Lokale Educatieve Agenda (LEA). In dit overleg bespreken de schoolbesturen (BasisBuren, Christelijk Protestants Onderwijs in de Betuwe en de Bommelerwaard en Stichting Scholen met de Bijbel in de Betuwe), de directies kinderopvang (Stichting Kinderopvang Lienden

en Maurik, Kinderopvang Rivierenland, Kinderdagverblijf Buitenpret en Heisa Hop) en de gemeente de toekomst van de opvang en het onderwijs in de gemeente. Het is belangrijk dat de LEA-partners een gezamenlijke visie hebben. Een dergelijke visie was er niet. In dit overleg is besloten om een gezamenlijke visie te maken. In de bijlage is het rapport 'De wereld van de toekomst is wat kinderen er van maken' te vinden, dat in het LEA-overleg van 16 november is vastgesteld.

De gemeente heeft naast haar deelname aan de LEA ook nog andere rollen ten aanzien van het opgroeien van kinderen en jongeren.

Sinds de invoering van de Jeugdwet in 2015 zijn we verantwoordelijk voor goede voorzieningen voor het kind op veel gebieden, zoals gezondheid, jeugdhulp en ondersteuning. Binnen het Sociaal Domein zijn zelfredzaamheid, preventie en vroegsignalering belangrijk. De gemeente wil in een vroeg stadium inzetten op preventie en de beschikbaarheid van ondersteuning op scholen en opvang. Preventie en vroegsignalering begint al bij de consultatiebureaus, de peuterspeelzalen en de kinderopvang. Bij de preventieve aanpak maken we gebruik van gegevens die per kern beschikbaar zijn.

De voorzieningen voor kinderen zijn de basis voor het gewone opgroeien, ontwikkelen en opvoeden van kinderen. Ook kinderen met specifieke behoeften moeten zoveel mogelijk in hun omgeving kunnen opgroeien en ontwikkelen.

Onderwijs en kinderopvang zijn de pedagogische basisvoorzieningen. De primaire verantwoordelijkheid van de schoolbesturen is het geven van kwalitatief goed onderwijs en het onderhoud van de schoolgebouwen. De gemeente en de schoolbesturen werken inhoudelijk samen met de kinderopvangorganisaties.

De basisvoorzieningen spelen een belangrijke rol in preventie en vroegsignalering. Een sterke basis kan voorkomen dat alledaagse opgroei- en opvoedvragen uitgroeien tot (ernstige) problemen. Het is ons streven om alle kinderen in Buren een rijke ontwikkelomgeving te bieden waar zij zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen. En waar aandacht is voor ieders niveau, talenten, tempo en leerstijl. Als het nodig is krijgen kinderen en ouders ondersteuning.

De Burense visie

Vanwege deze verschillen in rollen en taken in onderwijs, opvang en jeugdhulp kiest de gemeente voor een brede gemeentelijke visie op het kind. De visie is voorbereid met partners en besproken met ouders. Daarna is de visie in een aantal interne sessies geschreven.

De Burense visie op het kind luidt:

"Kinderen in Buren groeien veilig op, hebben kansen om hun talent binnen hun mogelijkheden te ontplooiën en ontwikkelen zich tot gezonde en zelfstandige volwassenen".

De deelvisie onderwijs en kinderopvang

In de deelvisie spreken de partners in de LEA zich uit over het ambitieniveau voor het beleid voor kinderen van 0 tot 18 jaar. Deze keuzes zijn leidend voor bijvoorbeeld huisvesting (nieuwbouw en levensverlengende renovatie van schoolgebouwen) en het aanbod voor kinderen. De vorming van de deelvisie is begeleid door het bedrijf Etuconsult. Het proces is beschreven in 'De wereld van de toekomst is wat kinderen er van maken (Burense visie op het kind, Etuconsult 2017)'.

De deelvisie voor het onderwijs en de kinderopvang luidt:

"De kinderen van Buren halen de wereld binnen en treden de wereld tegemoet. Als kinderen in de gemeente Buren de basisschool verlaten, weten zij niet alleen wat er in een dorp, maar ook in de wereld te koop is. Zij hebben volop bagage – kennis, vaardigheden en ervaringen – om hun schoolcarrière zo succesvol mogelijk te vervolgen".

De visies sluiten bij elkaar aan en kunnen elkaar versterken.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Met de gemeenschappelijke visie is er een basis voor goede samenwerking om de kansen voor kinderen in de gemeente te verbeteren. De gemeente is regievoerder in het proces. De gemeente en de maatschappelijke partners faciliteren het proces en de uitwerking in programma's.

Ouders zijn de belangrijkste volwassenen voor een kind. Het gezin is de basis waar een kind opgroeit. De ouders maken keuzes voor het kind. En later met het kind. De keuze voor peuteropvang, een kinderdagverblijf of de schoolkeuze is aan de ouders. Bij de meeste ouders gaat dat goed. Als er problemen zijn met de opvoeding of met de ontwikkeling van een kind is straks in de gemeente een vangnet beschikbaar.

In een optimale situatie groeien kinderen op in balans. Dat betekent dat er aandacht moet zijn voor de cognitieve, emotionele en fysieke ontwikkeling. In een werkbijeenkomst met kernpartners (medewerkers van scholen en kinderopvang) en ketenpartners (medewerkers van GGD, sport, Stib, consultatiebureau) kwamen de thema's *veilig, gezond en kansrijk* naar voren.

Uitgangspunten van deze thema's zijn:

Veilig: jezelf kunnen zijn, fouten mogen maken, keuzes kunnen maken, weerbaar zijn.

Gezond: een gezonde leefstijl en een goede lichamelijke en geestelijke conditie hebben.

Kansrijk: ieder kind heeft kans om zijn talenten te ontwikkelen. Ieder kind is uniek en blinkt ergens in uit.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Een risico is dat de verschillende partners onvoldoende budgetten beschikbaar hebben om de uitvoeringsprogramma's te realiseren. Een ander risico is dat het huidige aanbod versnipperd is en dat het samenwerken aan het uitwerkingsprogramma veel tijd in beslag neemt.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Dan komt er geen kader voor het integrale beleid voor kinderen en geen breed aanbod gericht op de optimale ontwikkeling van kinderen in Buren. Zonder de preventieve aanpak en de vroegsignalering is de kans aanwezig dat sommige problemen minder snel in beeld komen.

5. Is het een begrotingswijziging?

Dit voorstel kost geen extra geld.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

De kaders voor dit voorstel komen voort uit de Jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de nota Gezondheid en de verplichting om een Integraal Huisvestingsplan te hebben.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

- GGD-onderzoeken en monitoren;
- Cito-scores;
- Veilig Thuis rapportages;
- 'Kinderen in tel' monitoren;
- Evaluatie in september 2019 in de raad.

8. Financiën

Met de kernpartners ontwikkelen wij uitvoeringsprogramma's. Daarbij komen ook de financiën aan de orde. De verwachting is dat dit grotendeels met de inzet van bestaande middelen uit het Sociaal Domein kunnen bekostigen. Bij een vraag naar extra middelen leggen wij een voorstel aan de gemeenteraad voor.

9. Communicatie

Na het besluit informeren wij de inwoners, kernpartners, de ketenpartners over de visie. Dit doen wij via verschillende kanalen zoals: bijeenkomsten, artikelen, sociale media, radio en tv.

10. Burgerparticipatie

Dit voorstel kwam tot stand in samenwerking met de LEA-partners en medewerkers uit de opvang, de zorg, de sport en het onderwijs.

Wij bespraken de conceptvisie met ouders van drie scholen, twee kinderopvangorganisaties en twee sportverenigingen.

11. Deregulering

Er is geen sprake van deregulering.

12. Achtergrondinformatie

Er is geen achtergrondinformatie.

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- De wereld van de toekomst is wat kinderen er van maken (Burense visie op het kind, Etuconsult 2017).
- Hoogtepunten visievorming.

Inlichtingen bij:

Naam	J.G. Marringa en E.A. Grudzinska
Afdeling	Inwonerszaken

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/17/00823	

Onderwerp **Burense visie op het kind**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. ;

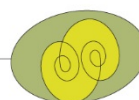
besluit:

1. De Burense visie op het kind vast te stellen, met als belangrijkste uitgangspunt dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.
2. De deelvisie voor het onderwijs en de kinderopvang vast te stellen, met als belangrijkste uitgangspunt dat kinderen hun talenten zo veel mogelijk kunnen ontwikkelen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 20 februari 2018

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc



De wereld van de toekomst is wat kinderen ervan maken

Visie op het Burense kind



Oktober 2017
Job van Velsen

Inhoud

Inleiding.....	3
Aanleiding.....	4
Vragen	5
Hoe komen we tot een gedragen visie?	5
De visie op kinderen in Buren	6
Kenmerken van de Burense visie	8
Aanbevelingen.....	9
Hoe verder?.....	11

Inleiding

In de gemeente Buren werken veel organisaties, instellingen, besturen en professionals met en voor kinderen. Hoe kunnen we de samenwerking tussen al deze partijen versterken zodat ze eensgezind en samen verantwoordelijk kunnen zijn voor alle kinderen van Buren? Dat is de centrale vraag waarop ik in dit visiestuk antwoord geef.

Om die vraag te beantwoorden, heb ik de afgelopen tijd met veel mensen gesproken. Vertegenwoordigers van bijvoorbeeld scholen, kinderopvang, peuterspeelzalen, welzijnsorganisaties en de gemeente. Goed om te merken dat al mijn gesprekspartners het belang van samenwerking inzien! En daaraan ook willen bijdragen. Dat alleen al is pure winst en een mooi resultaat van mijn onderzoek.

De bereidwilligheid is groot. Om samen verantwoordelijk te zijn voor de kinderen van Buren. Om de handen ineen te slaan en samen bij te dragen aan de ontwikkeling van kinderen. En hun ouders. Vanuit gelijkwaardigheid en vertrouwen, maar met respect voor ieders specifieke kennis en professionaliteit.

Aan die gezamenlijkheid wil ik bijdragen. Ik hoop dan ook met dit rapport partners in Buren een kader en een basis te bieden om samen stappen te zetten op weg naar integrale samenwerking. Vanuit de overtuiging dat organisaties samen meer bereiken dan ieder voor zich. Voor al de kinderen in Buren. Nu en in de toekomst. De kinderen zijn het waard en wij zijn van ze afhankelijk. Want, zoals ik dat zeg, de wereld van de toekomst is wat kinderen ervan maken.

Voor u ligt de visie op het Burense Kind. Of is het nou de Burense visie op het kind? Tijdens een van mijn ontmoeting verwoordde een schoolleider treffend waar het in essentie om gaat: 'Dat kind is van ons allemaal!' Het is de schoonheid van eenvoud, en o zo waar.

Job van Velsen

Oktober 2017

Aanleiding

We schetsen drie ontwikkelingen die samen de aanleiding vormen voor dit rapport:

1. *De schoolbesturen aangesloten bij het samenwerkingsverband Betuwe Passend Onderwijs (BePo)¹ hebben gebruik gemaakt van de landelijke regeling bijzondere bekostiging procesbegeleiding leerlingendaling.*

Het aantal leerlingen is in de afgelopen jaren gedaald. De verwachting is dat deze daling de komende jaren door zal zetten. De schoolbesturen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor het aanpakken van de effecten van de leerlingendaling. Vandaar dat een beroep is gedaan op de regeling. De bijzondere bekostiging is toegekend voor drie geografische regio's: Buren en Neder-Betuwe, Tiel en Neerijnen en Culemborg en Geldermalsen. Besloten is om deze drie afzonderlijke regio's samen te voegen in één onderzoek. De gekozen regio's vormen geografisch één gebied, maar de vraagstukken in deze gemeenten komen niet overeen. Na toekenning van de bekostiging zijn de reformatische schoolbesturen die niet zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband BePo, gevraagd aan te sluiten bij het project. De resultaten van het onderzoek staan in de 'Tussenrapportage proces leerlingendaling gemeente Buren'².

2. *Parallel aan bovenstaand proces werkt u met de partners uit het sociale domein aan een visie op het Burense kind.*

In maart 2017 is een werksessie met vertegenwoordigers uit het werkveld georganiseerd. In de door u opgestelde notitie 'Kind centraal: Burense visie op het kind' geeft u aan dat u een goede rolbeschrijving van de partners mist. Duidelijkheid over regie en verantwoordelijkheid ontbreekt. U stelt de volgende vragen:

- Hoe zorgen we dat kinderen optimale kansen krijgen om zich te ontwikkelen?
- Hoe realiseren we een transparant en toegankelijk aanbod voor kinderen?
- Hoe zetten we stappen in de richting van integratie van alle beleidsonderdelen en geldstromen?
- Hoe versterken we de relatie met de ontwikkeling van de Burense jongeren die op middelbare scholen zitten?
- Wat willen we met een integrale visie op het kind bereiken?

Door deze vragen te beantwoorden, creëren we kansen en nieuwe perspectieven, zo staat te lezen in de notitie. Opbrengsten op lange termijn:

- minder vroegtijdig schoolverlaten
- betere start op de arbeidsmarkt
- minder tienermoederschappen
- lagere criminaliteitscijfers
- langere en betere gezondheid
- minder uitkeringen
- minder zorgkosten

3. *De schoolbesturen BasisBuren en CPOB verkennen hoe ze de samenwerking kunnen intensiveren.*

¹¹ Het samenwerkingsverband Betuws Primair Passend Onderwijs bestaat uit vijftien schoolbesturen voor primair onderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs (SO3 en SO4) in de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neerijnen, Neder-Betuwe en Tiel.

² Opgesteld door Penta Rho, adviesbureau op het gebied van (onderwijs) organisatieontwikkeling, huisvesting en financiering, Apeldoorn, 2 februari 2017.

Vragen

De drie ontwikkelingen hiervoor vormen de aanleiding voor dit rapport. Vraag is hoe partners in de regio tot een gedragen visie op de kinderen in Buren kunnen komen. Mij is gevraagd hiervoor een plan van aanpak te ontwikkelen, inclusief kenmerken en criteria:

‘Beschrijf op welke wijze gezamenlijke partners, organisaties en instellingen concreet vorm kunnen geven aan een visie op kinderen in Buren. Dit zowel op bestuurlijk, leidinggevend als operationeel niveau.’

Naast een visie op Burense kinderen en integrale samenwerking, zou het resultaat een gedragen stappenplan moeten zijn. Met dit plan van aanpak kunnen locaties planmatig aan het werk, in eigen tempo en naar behoefte van de eigen ambitie en doelgroepen.

Hoe komen we tot een gedragen visie?

Om uw vragen te beantwoorden, hebben we de volgende stappen gezet:

A. Veldscan

- 1) *Voorbereiden en verfijnen plan van aanpak.* Op basis van bestaande documenten en een gesprek met de opdrachtgever, hebben we het plan van aanpak te verfijnd. Ook hebben we de planning met de opdrachtgever afgestemd.
- 2) *Individuele gesprekken met bestuurlijke vertegenwoordigers van in elk geval primair onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaal en de gemeente.* Doel van de gesprekken is het aanscherpen van de vragen, behoeftes, dilemma's en ambities op dit gebied. Door het voeren van deze gesprekken heb ik er bovendien voor gezorgd dat iedere stakeholder dezelfde beelden en verwachtingen heeft over dit traject. Ik heb gesproken met:
 - de heer H. Huibers – stichting Christelijk Primair Onderwijs Betuwe & Bommelerwaard
 - mevrouw G. van Driel en mevrouw T. van Santen - Kinderopvang Rivierenland
 - mevrouw A. Benschop – wethouder gemeente Buren
 - de heer R. van der Mark - stichting Scholen met de Bijbel in de Betuwe
 - de heer M. van de Pol – stichting BasisBuren
 - de heer H. Beekman – stichting Kinderopvang Lienden-Maurik
- 3) *Een aantal interviews op (representatieve) locaties van (brede) scholen.* Doel van de interviews was het in kaart brengen van de actuele stand van zaken, de ambities voor integrale samenwerking en de stappen die daarvoor moeten worden gezet. Ik heb gesproken met:
 - Jan Teeuw - directeur van de Eben Haëzerschool
 - Anneke Smits - directeur van De Sterappel
 - Patricia van den Broek – directeur van De Boogerd
 - Marijan Koster - directeur van De Hoeksteen
 - Henriette van de Sluis - directeur van De Kastanjepoort
- 4) *Het verwerken van de resultaten in een beknopte rapportage.* In de versie die voor u ligt – en nog niet volledig is – staan de eerste conclusies en adviezen over de Burense visie op het kind, bijbehorende kenmerken en criteria en een aantal richtinggevende bestuurlijk uitspraken.

B. Burense visie, uitgangspunten en plan van aanpak

- 1) *Rondetafelgesprek met een aantal geïnterviewde betrokkenen.* Daarin deel ik de opbrengsten en mijn conclusies en leg ik een vervolgroute voor.
- 2) *Een klankbordgroep denkt mee over de verder invulling.* In deze klankbordgroep zitten professionals uit het veld die vanuit hun praktijk meedenken en adviseren over de verdere invulling van de visie, uitgangspunten, criteria en plan van aanpak. De klankbordgroep bestond uit:
 - Tonny van Santen, Kinderopvang Rivierenland
 - Kirsten Vleugels, Kinderdagverblijf Buitenpret
 - Barbara van Brakel, Kinderopvang Lienden-Maurik
 - Jan Teeuw, Eben Haëzerschool
 - Anneke Smits, De Sterappel, BasisBuren
 - Marijan Koster, De Hoeksteen CPOB
 - Diana Grudzinska, Gemeente Buren
- 3) *Bestuurlijk overleg over het plan van aanpak.* Ook vindt hier gezamenlijke besluitvorming plaats.

C. Realisatie

- 1) *Locaties en samenwerkende partners ondernemen in schooljaar 2017/2018 planmatig de eerste stappen om de visie op het Burense kind en op integrale samenwerking concreet te maken.* Ik verwacht dat thema's als samenwerking kinderopvang, peuterspeelzaal en primair onderwijs, samenwerking tussen denominaties, samenwerking tussen PO en VO, doorgaande lijn van 0 tot 12 jaar, ouderpartnerschap, passend onderwijs / ondersteuningsstructuur, maar ook belangrijke randvoorwaarden als huisvesting, beheer en financiën onderdeel van de plannen zullen zijn. Deze fase vraagt dan ook op alle niveaus - politiek, bestuurlijk, leidinggevend en operationeel - een goede en daadkrachtige afstemming. En natuurlijk dezelfde beelden over de visie. Vandaar dat we de tijd nemen om tot die visie te komen. Om partners hierbij te helpen, organiseren we tijdens deze fase een aantal masterclasses en ondersteuning op maat.

De visie op kinderen in Buren

De gezamenlijke partners - gemeente, onderwijs en opvang – komen tot onderstaande beschrijving van de visie op kinderen in Buren. De visie is opgebouwd uit elementen die de geïnterviewde leidinggevenden en bestuurders als urgent, relevant, voorwaardelijk en/of zeer gewenst zien. Een en ander is natuurlijk afhankelijk van ieders specifieke situatie en locatie.

Midden in de wereld

De kinderen van Buren halen de wereld binnen en treden de wereld tegemoet. Als kinderen in de gemeente Buren de basisschool verlaten, weten zij niet alleen wat er in hun dorp, maar ook in de wereld te koop is. Ze hebben volop bagage - kennis, vaardigheden en ervaringen - om hun schoolcarrière zo succesvol mogelijk te vervolgen.

Onze visie kenmerkt zich door:

Samenwerking

Als kernpartners - kinderopvang, primair onderwijs en peuterspeelzaalwerk – werken we structureel samen. Met elkaar en altijd samen ouders. Daarnaast werken we samen met de ketenpartners, zoals het gebiedsteam van de gemeente Buren (Stib), het consultatiebureau, de jeugdzorg, de wijkagent, de kerk, verenigingen en overige organisaties die een aanbod verzorgen. We kennen elkaar als professionals, als organisaties en we weten elkaar te vinden. We zoeken, benutten én versterken de verbinding. Doel is onze kinderen het allerbeste te kunnen bieden en, waar nodig of gewenst, te ondersteunen.

Passend onderwijs, jeugdzorg en ondersteuning

Ieder kind is welkom. Juist door onze samenwerking zijn we in staat om, zo goed als mogelijk, ieder kind in de gemeente Buren een passend arrangement te bieden.

Doorgaande lijn

We willen een doorgaande lijn realiseren. Daarom werken de basisscholen in Buren nauw samen met voorschoolse voorzieningen en kinderopvang binnen de gemeente en stemmen daarbij hun programma's en aanpakken op elkaar af. Ook staan we als samenwerkende partners in Buren garant voor een doorgaande lijn naar het voortgezet onderwijs. En voor goede onderlinge afstemming.

Brede ontwikkeling

Wij bieden de kinderen in Buren de kans zich breed te ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat ieder kind, met de juiste ondersteuning en uitdaging, opgroeit tot een evenwichtige burger. Dat ieder kind leert en kennismaakt met alle ontwikkelgebieden.

Huisvesting

De visie op het Burense kind vertalen we ook naar passende hedendaagse huisvesting. Er moet letterlijk en figuurlijk ruimte zijn voor ontwikkeling én ruimte om de visie verder vorm te geven. Er wordt in Buren gewerkt volgens een meerjaren integraal huisvestingsplan en onderhoudsplan. Deze plannen zijn samen met de kernpartners opgesteld.

Veilig, gezond én kansrijk

Als samenwerkende partners verzorgen we een sluitend aanbod dat zowel uitdaging als ondersteuning biedt. Een hedendaags aanbod van (passend) onderwijs, opvoeding, ontwikkeling en opvang. Daarbij zijn sport, spel, gezond gedrag, voeding, burgerschap en levensbeschouwing en kunst en cultuur gebieden die wij van essentieel belang vinden voor de ontwikkeling van kinderen.

We beseffen dat iedere kern, school of locatie uniek is. Daarom is ons aanbod tijdens en na schooltijd altijd een aanbod op maat. Een aanbod bovendien dat samen met de buurt en altijd samen met ouders tot stand komt. Als gemeente, als samenwerkende professionals, als 'community' of 'civil society' nemen we verantwoordelijkheid voor de toekomst van onze kinderen.

Veilig, gezond én kansrijk. Dát is ons aanbod in drie woorden. Wij willen als professionals daaraan bijdragen. Dit alles onder het motto 'de wereld van de toekomst is wat kinderen ervan maken'.

Uitgangspunten van de Burense visie

- Elke locatie heeft een eigen unieke vorm van integrale samenwerking, al dan niet in de vorm van een brede school of integraal kindcentrum (IKC). Er is geen blauwdruk. Alle basisscholen hebben een geformaliseerde samenwerking met voorschoolse voorziening(en) en kinderopvangorganisaties. Dit zijn de kernpartners. Met hen werken zij planmatig aan het realiseren van de Burense visie op het kind. De gekozen aanpak hangt af van doelgroepen, specifieke behoeftes en de (lokale) mogelijkheden.
- Er is een ruim en kwalitatief hoogwaardig aanbod van voorzieningen voor kinderopvang (VSO, TSO, BSO, KDV).
- Het Burense kind is van ons allemaal! Dat betekent dat we samen verantwoordelijk zijn voor de kinderen van Buren. Er is sprake van een doorgaande lijn tussen samenwerkende kindvoorzieningen. De overdracht tussen de verschillende organisaties is goed geregeld en verloopt soepel. Dat geldt ook voor de overdracht naar het voortgezet onderwijs. Ook kinderen met een speciale ondersteuningsvraag vallen niet tussen de wal en het schip.
- Alle peuters kunnen gebruik maken van een voorschoolse voorziening.
- Er is een structurele en planmatige samenwerking tussen betrokken kernpartners, ketenpartners, gemeentelijke diensten, instellingen en samenwerkingsverbanden. De samenwerking is gelijkwaardig, maar doet altijd recht aan ieders specifieke verantwoordelijkheid en expertise.
- (Bestuurlijke) borging van de visie en van de plannen van aanpak is een voorwaarde om planmatig stappen vooruit te kunnen zetten.
- Voor alle kinderen in de gemeente is er een breed en laagdrempelig naschools aanbod. Van sport, spel, natuur en omgeving, kunst en cultuur, lezen, techniek en gezond gedrag.
- We beschikken over goede en up-to-date huisvesting, passend bij de integrale samenwerking tussen de kernpartners. We beschikken over een integraal huisvestingsplan waarin de huisvesting planmatig én vanuit onze visie is beschreven.
- Gemeentelijke middelen worden integraal ingezet en verantwoord, op basis van behoefte, vraag en resultaat.
- Elke locatie heeft een plan van aanpak dat voldoet aan de Kwaliteitskaart brede school en IKC³.

³ Dit instrument van het Landelijk Steunpunt Brede Scholen bestaat uit verschillende criteria die kunnen helpen bij het vaststellen van de kwaliteit van de brede school en bij de evaluatie daarvan.

Aanbevelingen

1. Maak taken en verantwoordelijkheden van de kern- en ketenpartners helder. Leg die, voor zover nodig, vast en deel ze met het veld. De kernpartners zijn van de inhoud, de ketenpartners leveren diensten en de gemeente faciliteert en coördineert.
2. Neem als gemeente de regierol in het faciliteren, coördineren, aanjagen en monitoren van dit proces. Dit sluit goed aan bij uw verantwoordelijkheid voor het realiseren van goede maatschappelijke voorzieningen binnen uw gemeente.
3. Maak als gemeente helder welke gemeentelijke middelen beschikbaar zijn en hoe organisaties daarvoor in aanmerking kunnen komen.
4. Organiseer ook binnen de gemeente een vorm van integrale samenwerking. Denk aan het oprichten van een integraal beleidsteam.
5. Stel als kernpartners deze visie vast. Borg de visie op bestuurlijk en operationeel niveau in een intentieovereenkomst. Organiseer een moment waarop partners de overeenkomst ondertekenen, bijvoorbeeld tijdens een feestelijke bijeenkomst. Betrek hierbij (G)MR en OC's.
6. Maak de visie concreet. Ga 'van hoofd naar handen'. Organiseer ondersteuning en help kansrijke locaties bij het concretiseren van integrale samenwerking en het realiseren van de visie. Ben duidelijk, helder en concreet over criteria en de te verwachten resultaten.
7. Kom tot een planmatige aanpak, op gemeentelijk, bestuurlijk en operationeel niveau.
8. Spreek met elkaar een periode af, bijvoorbeeld van twee jaar, en focus in die periode op dit plan van aanpak. Zowel in gemeentelijk beleid als bijvoorbeeld in schoolplannen, jaarplannen, en pedagogische werkplannen.
9. Monitor de kwaliteit en het ambitieniveau. Gebruik daarvoor het instrument Kwaliteitskaart brede school en IKC.
10. Leg vast hoe besluitvorming rond de Burens visie tot stand komt. Kom tot een heldere overlegstructuur. Zoek daarbij naar eenvoud en continuïteit. De LEA is de bestuurlijke plek waar (de ontwikkeling van) de visie wordt besproken. Beperk het aantal andere overleggen en/of voeg ze samen met de LEA.
11. Deel elkaars ervaringen en ontwikkelingen. Doe dat bijvoorbeeld in de vorm van een jaarlijkse intervisiedag, een nieuwsbrief, een themabijeenkomst of een markt.
12. Draag samen verantwoordelijkheid voor heldere communicatie. Zorg dat alle betrokkenen goed op de hoogte (kunnen) zijn en organisaties, professionals en ouders weten waar ze met vragen en ideeën terecht kunnen.
13. Zorg als ketenpartners voor continuïteit in personele bezetting, zowel bij de gemeente als bij de samenwerkende organisaties.
14. Ontwikkel op korte termijn een integraal huisvestingsplan (IHP). Dit plan moet aansluiten bij de Burens visie en rekening houden met krimp. Maak als scholen, kinderopvang, peuteropvang en

gemeente samen de keuze voor een aantal locaties en samenwerkende partners (bijvoorbeeld: ieder dorp een school?).

15. Gebruik bestaande gegevens om keuzes in naschools aanbod te onderbouwen. Denk daarbij aan een sociale atlas, een onderzoek, een behoeftepeiling of resultaten uit een leerlingvolgsysteem of oudergesprekken.
16. Maak gebruik van de samenwerking en de gemeenschappelijke focus, bijvoorbeeld door middelen gezamenlijk in te zetten voor aanbod, scholing, ondersteuning. Bedenk dat je samen verder komt, dan ieder voor zich.
17. Maak kleine, concrete stappen op weg naar het bereiken van deze grote ambitie. Maak successen zichtbaar en deel ze met elkaar.
18. Ten slotte nog dit. Volgens mij is er meer tijd, geld en energie besteed aan het beheer van Brede School Maurik dan aan de inhoudelijk ontwikkeling ervan. En dat is jammer, want een dergelijke prachtige locatie verdient meer én *kan* meer betekenen voor de kinderen, ouders en bewoners van Maurik. Stimuleer en faciliteer als kernpartners een kort traject voor het herijken van de inhoudelijke visie van Brede School Maurik. Resultaat is een beknopt, concreet en bestuurlijk geborgd plan van aanpak. Begin daarbij met het formuleren van bestuurlijke kaders en ambities.

Hoe verder?

Hoe realiseren we de Burense visie en komen we tot integrale samenwerking? Met de klankbordgroep hebben we ons gebogen over de stappen die we hierna moeten gaan zetten. Deze stappen kunnen uiteraard niet los worden gezien van de aanbevelingen die hiervoor zijn benoemd.

November 2017 - februari 2018

- ✓ Bestuurlijk vaststellen van de Burense visie in de LEA.
- ✓ Informeren kern- en ketenpartners over de visie.
- ✓ Ondertekenen van de intentieverklaring.

December 2017 - 1 april 2018

- ✓ Scholen en kinderopvangorganisaties formuleren de eigen visie en ambities. Uiteraard binnen de kaders en uitgangspunten van de gezamenlijke Burense visie. Ze gaan op zoek naar kernpartner(s) waarmee ze op basis van gelijkwaardigheid en planmatig de visie uitwerken.
- ✓ Uiterlijk 1 april 2018 hebben alle scholen in de gemeente Buren vastgelegd met welke kernpartners ze structureel gaan samenwerken en wat gezamenlijke ambities zijn.
- ✓ Agenderen aanbevelingen op verschillende LEA-bijeenkomsten om te komen tot planning en implementatie van de Burense visie.

April 2018 - juli 2018

- ✓ Scholen en kinderopvanglocaties werken hun visie en ambities uit en formuleren een aantal concrete stappen die zij in het schooljaar 2018/2019 willen (en kunnen) zetten. De pijlers van de Burense visie - samenwerking, doorgaande lijn, huisvesting, naschools aanbod en ouders - zijn in deze plannen zichtbaar en concreet omgezet in een plan van aanpak voor de specifieke locatie. Uiteraard passend bij de specifieke doelgroepen, mogelijkheden en middelen op school en in de wijk.
- ✓ Taken, verantwoordelijkheden, overlegstructuur en ambities van de LEA zijn besproken en vastgelegd.
- ✓ Er is zicht op (gemeentelijke) subsidies en andere middelen die beschikbaar zijn en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan. Er zijn afspraken gemaakt over hoe partners daarvoor in aanmerking kunnen komen.

September 2018 - april 2019

- ✓ Locaties werken hun eigen plan uit, naar eigen inzicht en binnen de eigen mogelijkheden.
- ✓ De LEA komt tot een gestructureerde jaarcyclus die leidt tot een passend IHP, concrete jaarplannen en een duidelijke, bij de Burense visie passende, subsidiestructuur.

Colofon

Job van Velsen, EtuConsult

Oktober 2017

Burense visie op het kind

Documenten met hoogtepunten uit 2017

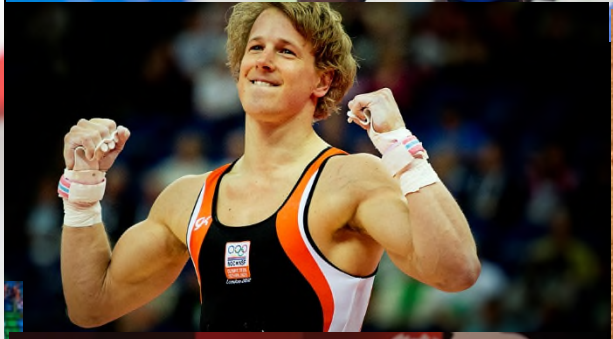




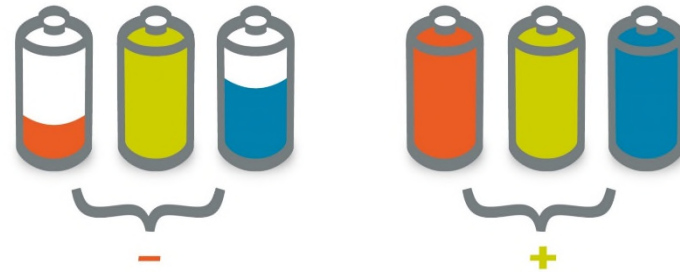
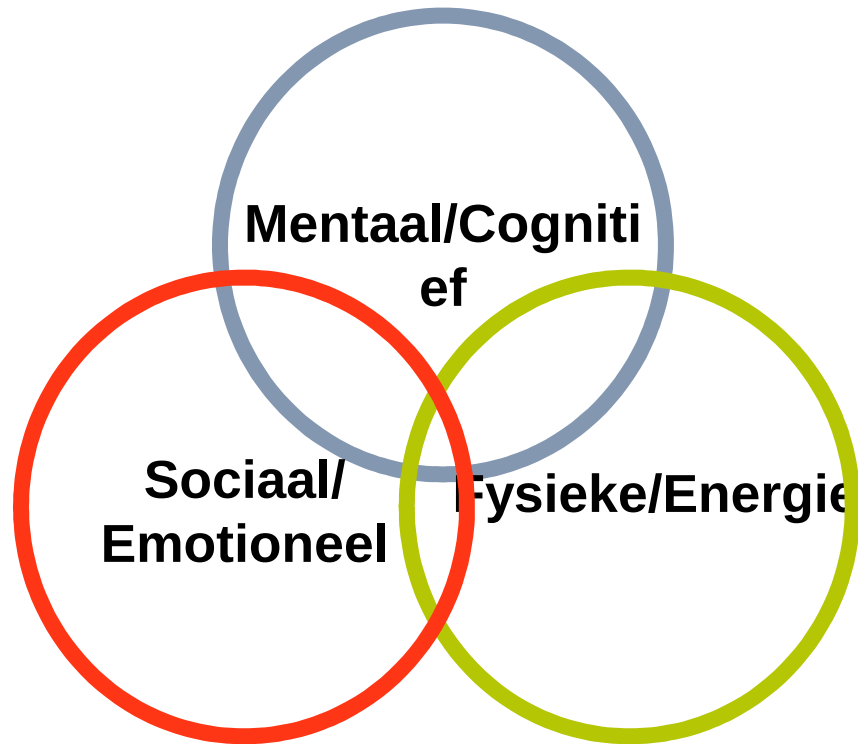
Kind zijn in Buren!

Bijeenkomst met medewerkers onderwijs, opvang en jeugdzorg
Beusichem 22 maart 2017

Je Talenten maximaal ontwikkelen...



Je bent zo sterk als je zwakste schakel!



IQ
Mentaal/cognitie

EQ

Sociaal/Emotione

FQ
Fysiek/Energetis

— — — — —

— — — — —

—

IQ Mentaal/cognitie

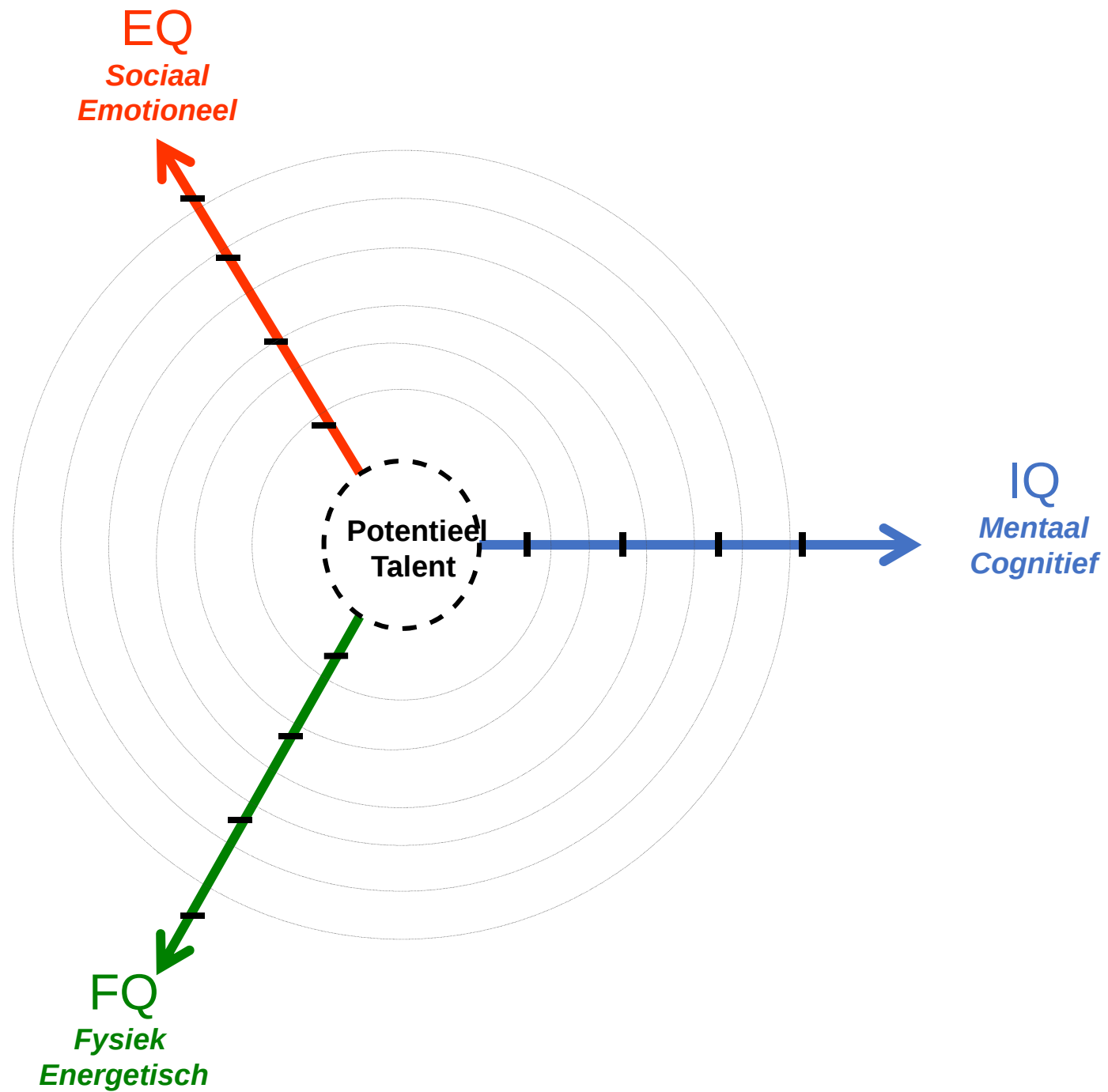
- Een droom hebben
- Kennis hebben
- Kunnen visualiseren van toekomst
- Doelen hebben
- Voldoende uitdaging krijgen
- Focus kunnen houden
- Feedback kunnen ontvangen
- Veerkrachtig zijn en fouten maken
- Hun gedachten kunnen controleren
- Goed kunnen plannen
- Zich kunnen voorbereiden op
- Kunnen reflecteren en analyseren
- Humor hebben en relativeren
- Egocentrisch kunnen zijn
- Zelfredzaam zijn
- Verantwoordelijkheid nemen
- Hun talenten weten
- Hun omgeving kunnen kiezen

EQ Sociaal/Emotioneel

- Stabiel thuisfront hebben
- Goede relatie met begeleiding en teamgenoten
- Zelfvertrouwen hebben
- Zichzelf kunnen waarderen
- Hun waarden en drijfveren weten
- Emoties kunnen uiten
- Emoties herkennen en kunnen stabiliseren
- Aardig blijven voor zichzelf
- Gemotiveerd zijn en blijven
- Hun passie volgen
- Kunnen inleven in anderen
- Zelfkennis hebben
- Eerlijk naar zichzelf zijn
- Leuke dingen doen
- Voldoende waarding krijgen

FQ Fysiek/Energetisch

- Goede kwaliteit van slaap
- De juiste voeding gebruiken
- Fysiek Trainen
- Fit zijn en veel energie hebben
- Goede grondvormen van bewegen
- Fijne motoriek hebben
- Spieren kunnen ontspannen
- De ademhaling kunnen controleren
- Stress kunnen hanteren





***Kind zijn in
Buren!***

Informatiebijeenkomst onderwijs en het kind

29 augustus 2017
Ds. Derksenschool



Vorige bijeenkomst, maart 2017

Onderwerpen:

- Krimp leerlingenaantal
- Eerste informatie: Visie op het Burense Kind

Opbrengst bijeenkomst:

- We moeten leren omgaan met krimp.
- Mogelijkheden kindcentra?
- Behoefte aan verdieping; wat is de rol van de gemeente i.r.t. onderwijs?

In de tussentijd..

- Werken aan contouren van de visie met Etuconsult
- Rode lijnen vanuit de werkbijeenkomst van 22 maart:
VEILIG **GEZOND** **KANSRIJK**
- Kastanjepoort + Daverhof = Blinker

agenda

1. Opening
2. Gemeente en onderwijswetgeving
3. Het Burense kind en het gemeentelijk beleid
4. Visievorming in Buren
5. Gesprekstafels
6. Afsluiting (21:00 uur?)

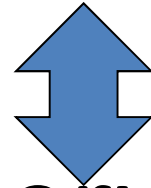
Relatie gemeente - onderwijs

- Bijzonder vs. Openbaar
- Zorgplicht
- Goed bestuur
- Passend onderwijs
- Leerlingenvervoer
- Onderwijsachterstanden
- Leerplicht
- Huisvesting



Gemeente en onderwijs

Openbaar onderwijs



Bijzonder onderwijs

Toezicht gemeente

Artikel 23 lid 4 van de Grondwet:

“De gemeente heeft zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor haar inwoners”

Dus: toezicht noodzakelijk

Toezicht gemeente 1

Bij openbaar onderwijs: toezicht gemeenteraad op:

- Besluit opheffing van een school
- Goedkeuren begroting en jaarrekening
- Benoemen bestuursleden

Toezicht gemeente 2

Bij openbaar onderwijs: toezicht gemeenteraad op:

- Verslag doen van de staat van onderwijs (algemeen karakter)
- Bij verwaarlozing bestuur: voorzien in behoorlijk bestuur
- Instemming met wijziging statuten

Wet goed onderwijs, goed bestuur 1

2010: andere bestuursmodellen

2013: BasisBuren RvT-model

conflict in toezicht: zowel door gemeenteraad als RvT

Wet goed onderwijs, goed bestuur 2

RvT verantwoordelijk voor:

- Benoeming van bestuursleden
- Goedkeuring begroting en jaarrekening

Wet goed onderwijs, goed bestuur 3

Gemeenteraad blijft verantwoordelijk voor:

- Opheffing van een school
- Bij taakverwaarlozing directeur-bestuurder zelf in het bestuur te voorzien
- Controle op het gebied van de 'wezenskenmerken' Openbaar Onderwijs (algemene toegankelijkheid)

Wet goed onderwijs, goed bestuur 3

Begroting en jaarrekening:

In Buren is bij invoering RvT-model gekozen om jaarlijks een zienswijze te geven op de begroting van BasisBuren.

Opmerking: gemeenteraad gaat niet over de kwaliteit van het onderwijs

Passend Onderwijs 1

Passend Onderwijs:

“Scholen hebben een zorgplicht voor alle leerlingen. Als een school niet het juiste aanbod kan geven aan het kind zorgt het samenwerkingsverband voor een passende onderwijsplek van het kind”.

Passend Onderwijs 2

Zes gemeenten in Rivierenland hebben Passend Onderwijs gezamenlijk geregeld.

In Rivierenland zijn de samenwerkings-verbanden BePo (Betuws Passend Onderwijs) en Berseba sinds 8 / 2014 actief.

Bestuurlijk overleg en strategische agenda in het OOGO.

leerlingenvervoer

Relatie met Passend Onderwijs

- Gemeente moet vervoer regelen naar scholen voor Speciaal Onderwijs

Onderwijsachterstandenbeleid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het voorkomen en aanpakken van onderwijsachterstanden.

Instrumenten:

- Aanpak taalachterstanden
- Leesbevordering
- Vroegschoolse educatie
- Schakelklassen voor nieuwkomers

Leerplicht

Uitgangspunten:

- Kinderen hebben recht op onderwijs
- Ieder kind een startkwalificatie
- Uitvoering bij Regio Rivierenland.

Gemeenteraad: ontvangt jaarverslag.

Zorgen voor voldoende onderwijsaanbod

Onderwijshuisvesting 1

- Is veranderd per 2015: groot onderhoud naar schoolbesturen
- Gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw en levensloopbestendige renovatie: afspraken maken met schoolbesturen in Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Onderwijshuisvesting 2

IHP:

Welke ambitie hanteren wij op het gebied van onderwijshuisvesting?

- Gezonde en duurzame gebouwen
- Ruimte geven voor Passend Onderwijs
- Uitdagende leeromgeving

Eerst: gedeelde visie op het kind

Gemis aan visie

In verschillende overleggen tussen gemeente, schoolbesturen en bestuurders kinderopvang is in 2016 geconstateerd:

- Er is geen gezamenlijke visie op wat wij met kinderen willen
- De gemeente wil rolduidelijkheid



Het Burense kind

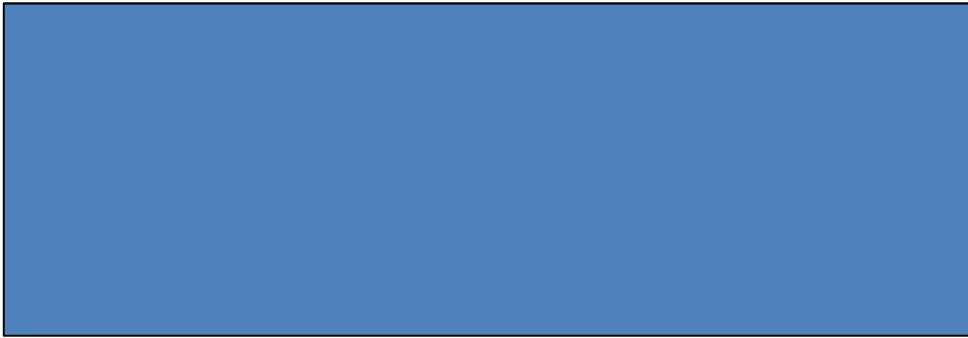


Wat is het aanbod voor het Burense kind:

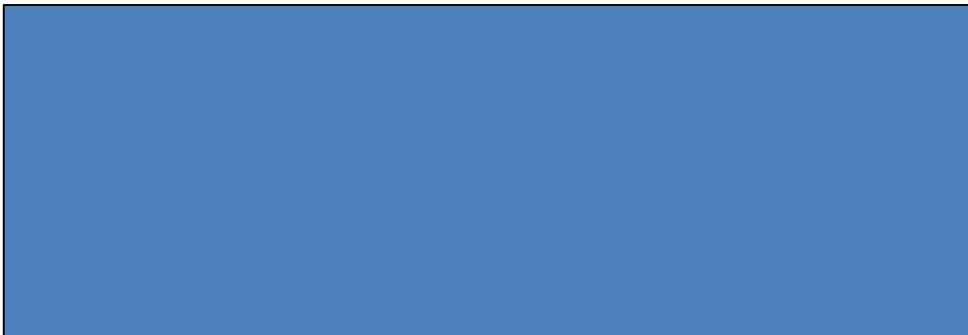
- Wettelijke basisvoorziening
- Lokaal beleid basisvoorziening
- Wettelijk individuele ondersteuning
- Lokaal beleid individuele ondersteuning

Wat doet de gemeente nu voor kinderen: beleid

Wettelijk basisvoorziening



Wettelijk individuele ondersteuning



Lokaal beleid
basisvoorziening



Lokaal beleid individuele
ondersteuning



0 – 4 jaar

Wettelijk basisvoorziening

Lokaal beleid basis
voorziening

JGZ

H B K

Peuter- en kinderopvang

Leesstimulering

speeltuinen

Wettelijk individuele ondersteuning

Lokaal beleid individuele
ondersteuning

Stib

Aanpak peuters achterstanden

J GGZ

opvoedondersteuning

Veilig Thuis

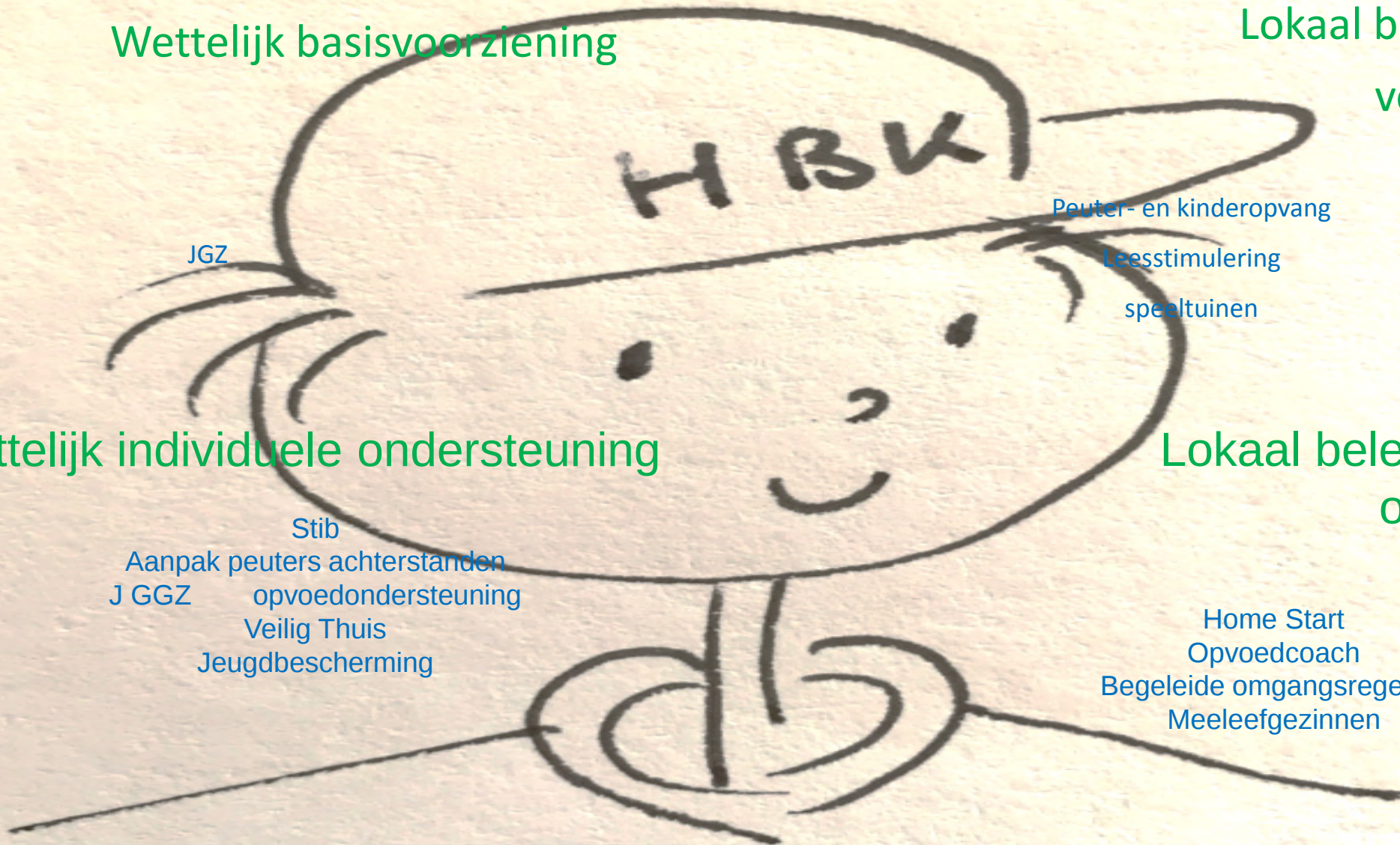
Jeugdbescherming

Home Start

Opvoedcoach

Begeleide omgangsregeling

Meeleefgezinnen



4 - 12 jaar

Wettelijk basisvoorziening

Primair onderwijs
Passend onderwijs
leerlingenvervoer
GGD
politie

Wettelijk individuele ondersteuning

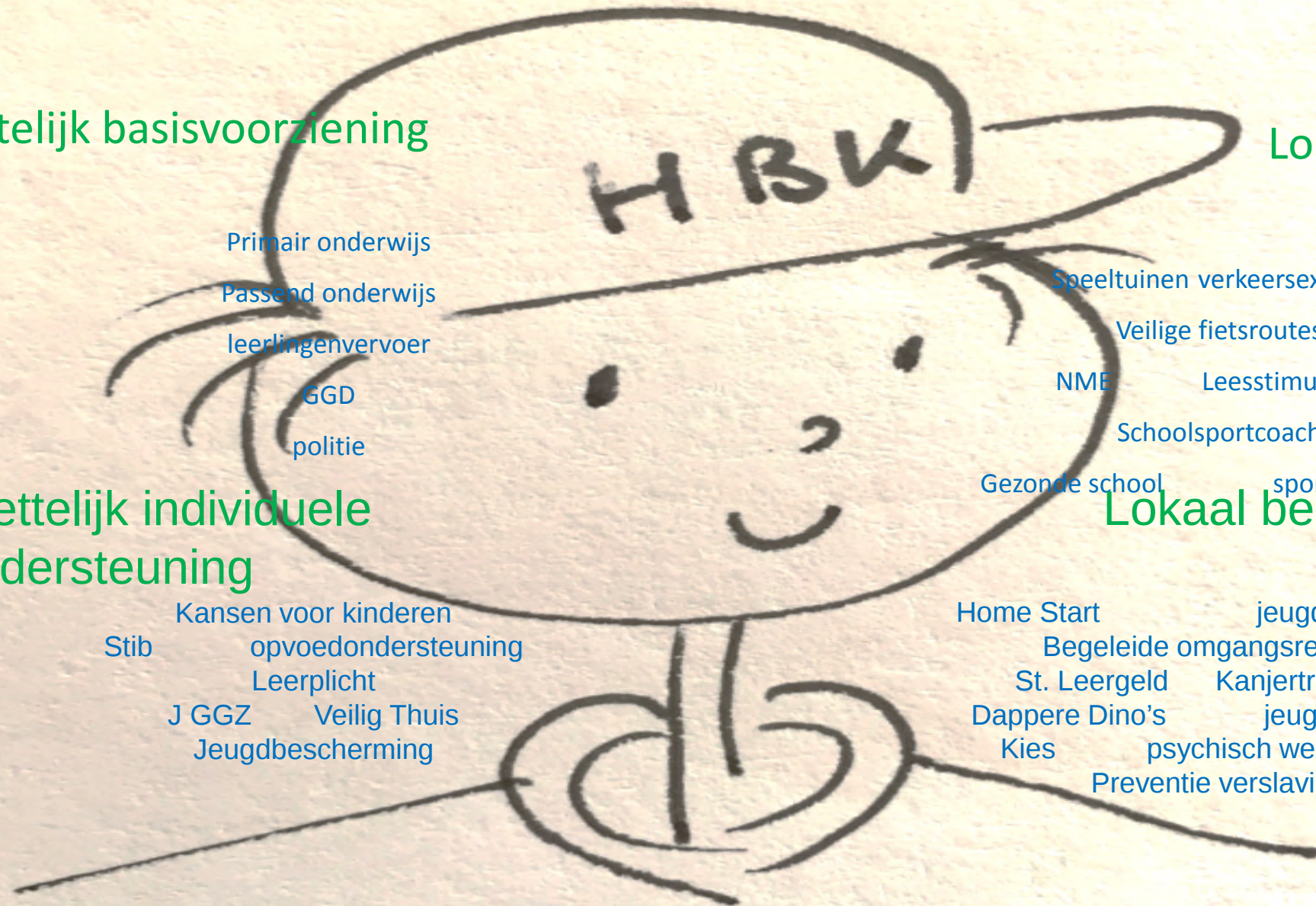
Kansen voor kinderen
Stib
opvoedondersteuning
Leerplicht
J GGZ
Veilig Thuis
Jeugdbescherming

Lokaal beleid basisvoorziening

Speeltuinen verkeersexamen
Veilige fietsroutes
NME
Leesstimulering
Schoolsportcoach
Gezonde school
sport en cultuur

Lokaal beleid individuele ondersteuning

Home Start
Begeleide omgangsregeling
St. Leergeld
Dappere Dino's
Kies
jeugdcultuurfonds
Kanjerttrainingen
jeugdsportfonds
psychisch welbevinden
Preventie verslaving



12 – 18 jaar

Wettelijk basis-

voorziening

Lokaal beleid basis-
voorziening

Voortgezet onderwijs

GGD

politie

JOP

Veilige fietsroutes

jongerenwerk

Wettelijk individuele ondersteuning

Stib

leerplicht

J GGZ

Veilig Thuis

Jeugdbescherming

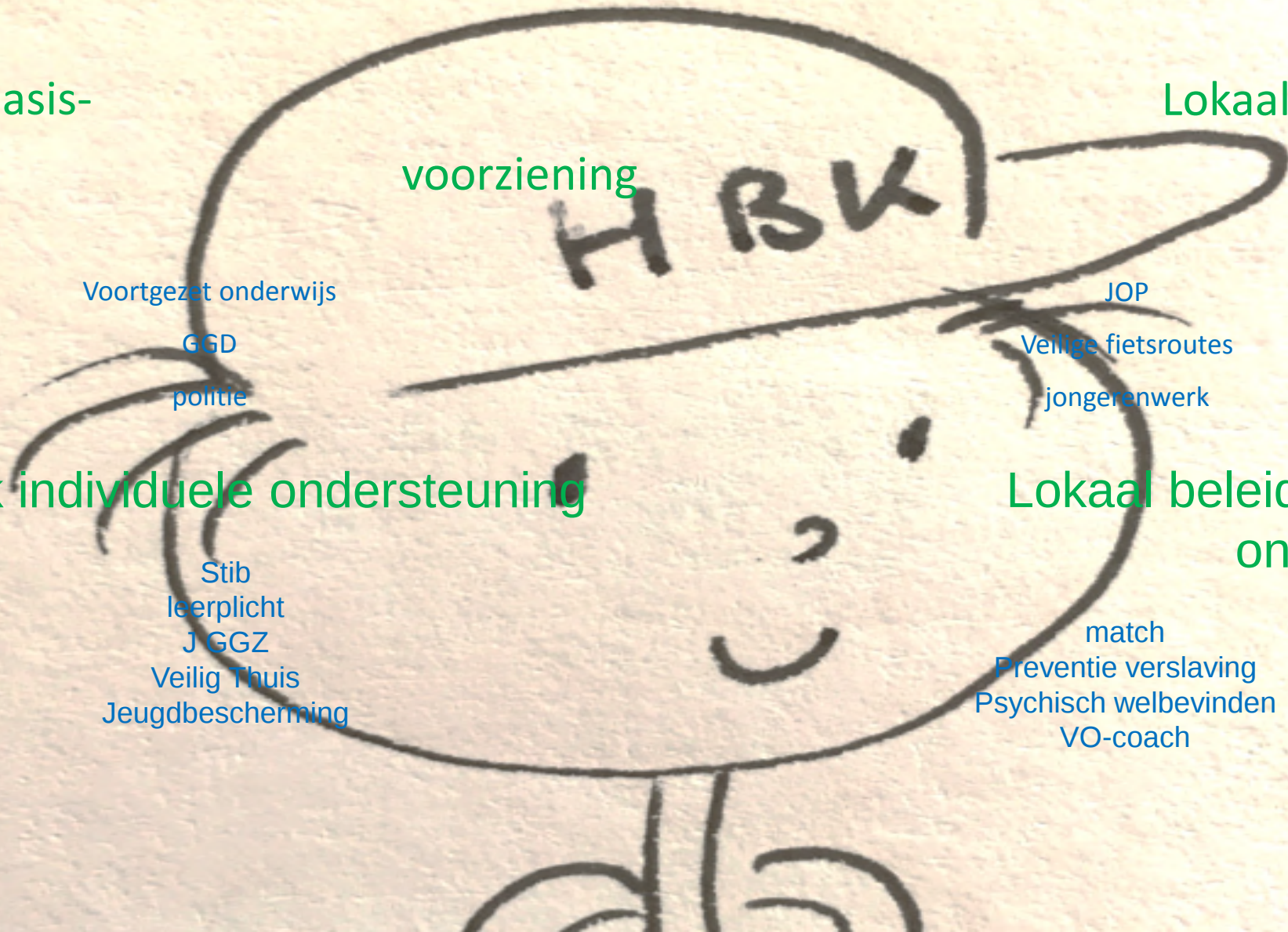
Lokaal beleid individuele
ondersteuning

match

Preventie verslaving

Psychisch welbevinden

VO-coach



vervolgtraject

- 2017: maken visie en aanzet kader programma
- 2017: start uitwerken IHP
- 2017/2018: betrekken ouders
- 2018 e.v.: programma's uitwerken en implementeren

Op naar een mooie toekomst..



Gespreksonderwerpen met ouders over de Burense visie op het kind

Rechten van het kind (Verenigde Naties)

- Recht op een gezin
- Recht op bescherming tegen misbruik
- Recht op veiligheid
- Recht op (passend) onderwijs
- Recht op spelen
- Recht op privacy
- Recht op participatie in de samenleving
- Recht op zorg, werk, hulp
- Enzovoorts..

BE HAPPY



Uitgangspunt

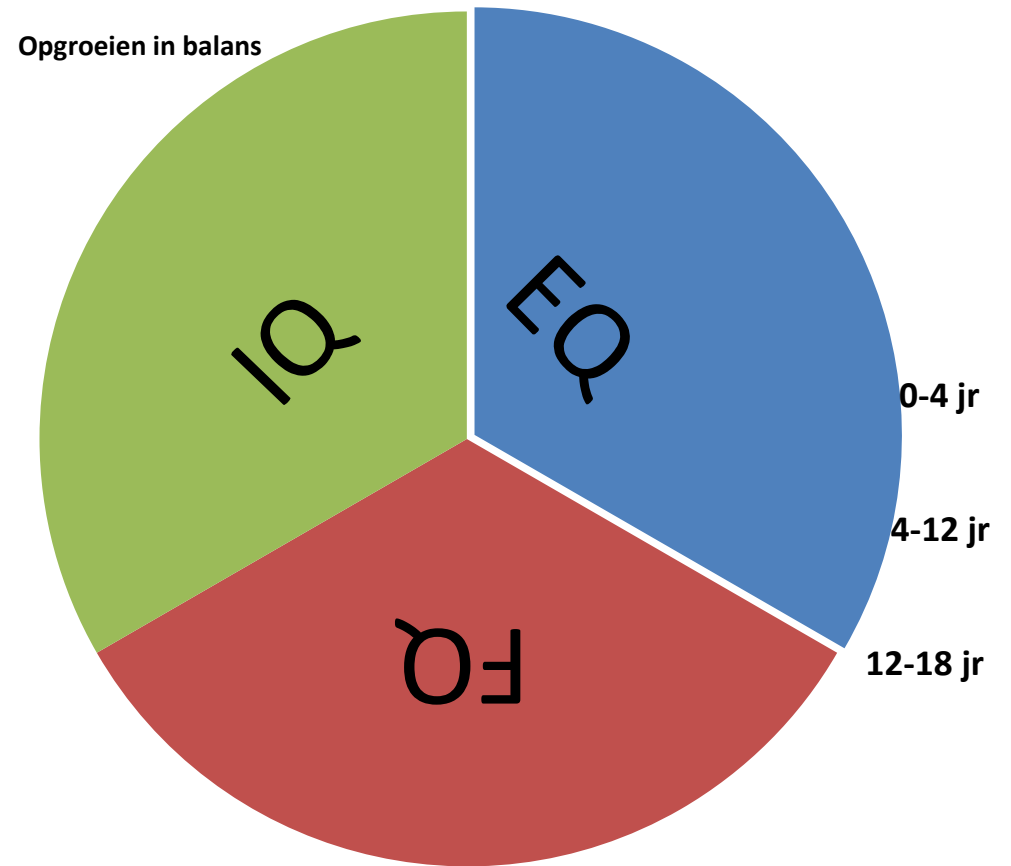
Opgroeien gaat meestal gewoon goed met ouders die hun best doen (de basis), met daarom heen een netwerk van familie, grootouders, vrienden, buren, ooms en tantes, leerkrachten. En als het dan even niet goed gaat is er altijd wel iemand die bij springt (sociale omgeving).

Gespreksonderwerpen met ouders over de Bureense visie op het kind

Bureense vertaling van 'It takes a village to raise a child':

'Kinderen opvoeden doe je niet alleen, maar met je hele omgeving'

Vraag aan ouders: wat betekent dat bij de opvoeding van uw kind?



Burense visie op het kind



LEA

16 november 2017

Het Burense kind



Wat is het op dit moment het aanbod voor het Burense kind:

- Wettelijke basisvoorziening
- Lokaal beleid basisvoorziening
- Wettelijk individuele ondersteuning
- Lokaal beleid individuele ondersteuning

0 – 4 jaar

Wettelijk basisvoorziening

Lokaal beleid basisvoorziening

JGZ

Peuter- en kinderopvang

Leesstimulering

speeltuinen

Wettelijk individuele ondersteuning

Lokaal beleid individuele ondersteuning

Stib

Aanpak peuters achterstanden

J GGZ

opvoedondersteuning

Veilig Thuis

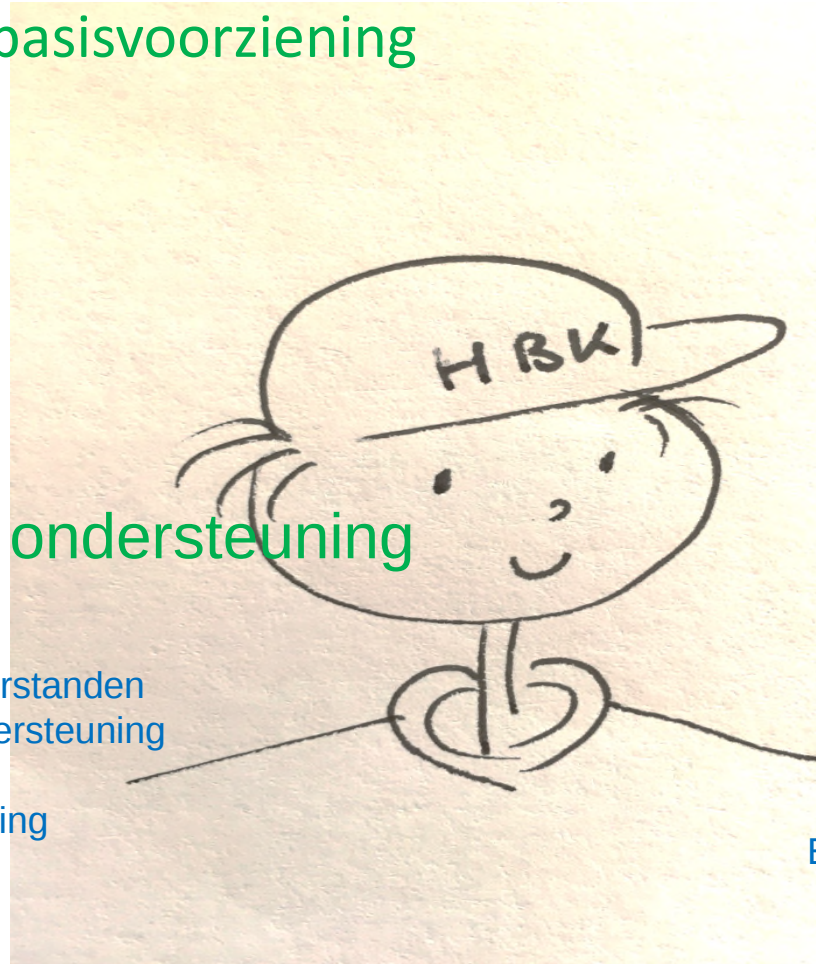
Jeugdbescherming

Home Start

Opvoedcoach

Begeleide omgangsregeling

Meeleefgezinnen



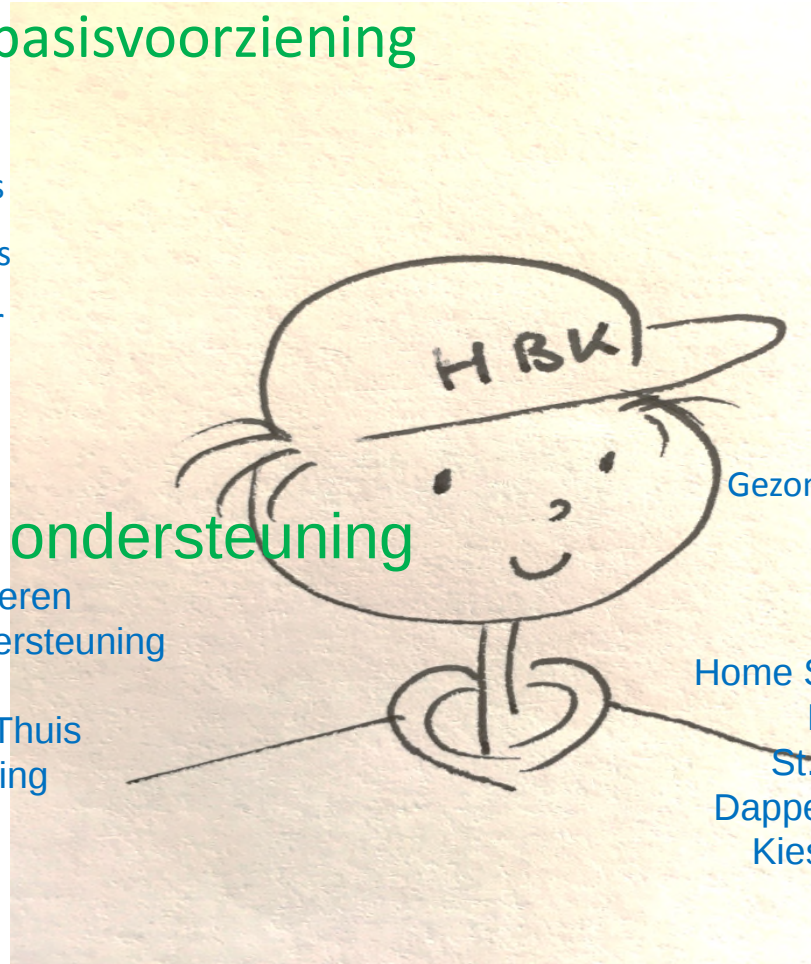
4 - 12 jaar

Wettelijk basisvoorziening

Primair onderwijs
Passend onderwijs
leerlingenvervoer
GGD
politie

Wettelijk individuele ondersteuning

Kansen voor kinderen
Stib opvoedondersteuning
Leerplicht
J GGZ Veilig Thuis
Jeugdbescherming



Lokaal beleid basisvoorziening

Speeltuinen verkeersexamen
Veilige fietsroutes
NME Leesstimulering
Schoolsportcoach

Lokaal beleid individuele ondersteuning

Gezonde school sport en cultuur
Home Start jeugdcultuurfonds
Begeleide omgangsregeling
St. Leergeld Kanjertrainingen
Dappere Dino's jeugdsportfonds
Kies psychisch welbevinden
Preventie verslaving

12 – 18 jaar

Wettelijk basis- voorziening

Voortgezet onderwijs

GGD

politie

Wettelijk individuele ondersteuning

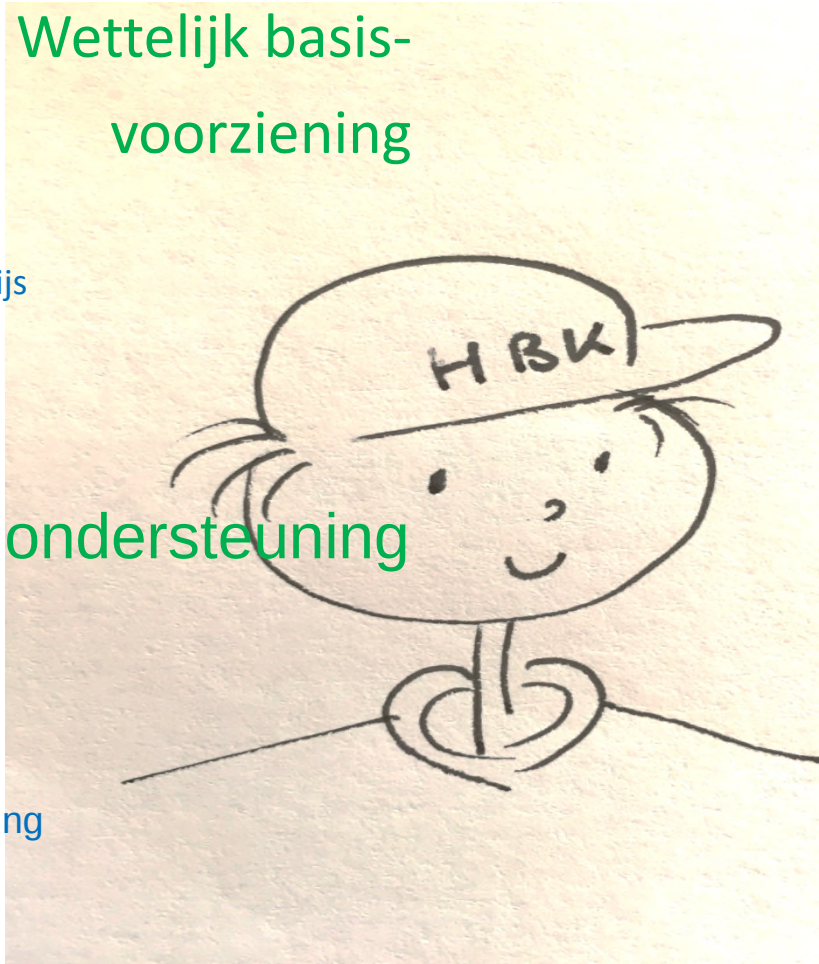
Stib

leerplicht

J GGZ

Veilig Thuis

Jeugdbescherming



Lokaal beleid basis- voorziening

Speeltuinen

Veilige fietsroutes

jongerenwerk

Lokaal beleid individuele ondersteuning

match

Preventie verslaving

Psychisch welbevinden

VO-coach

Rechten van het kind (Verenigde Naties)

- Recht op een gezin
- Recht op bescherming tegen misbruik
- Recht op veiligheid
- Recht op (passend) onderwijs
- Recht op spelen
- Recht op privacy
- Recht op participatie in de samenleving
- Recht op zorg, werk, hulp

Uitgangspunt visie

Opgroeien gaat meestal gewoon goed met ouders die hun best doen (de basis), met daarom heen een netwerk van familie, grootouders, vrienden, burens, ooms en tantes, leerkrachten.

En als het dan even niet goed gaat is er altijd wel iemand die bij springt (sociale omgeving).

Burense visie op het kind

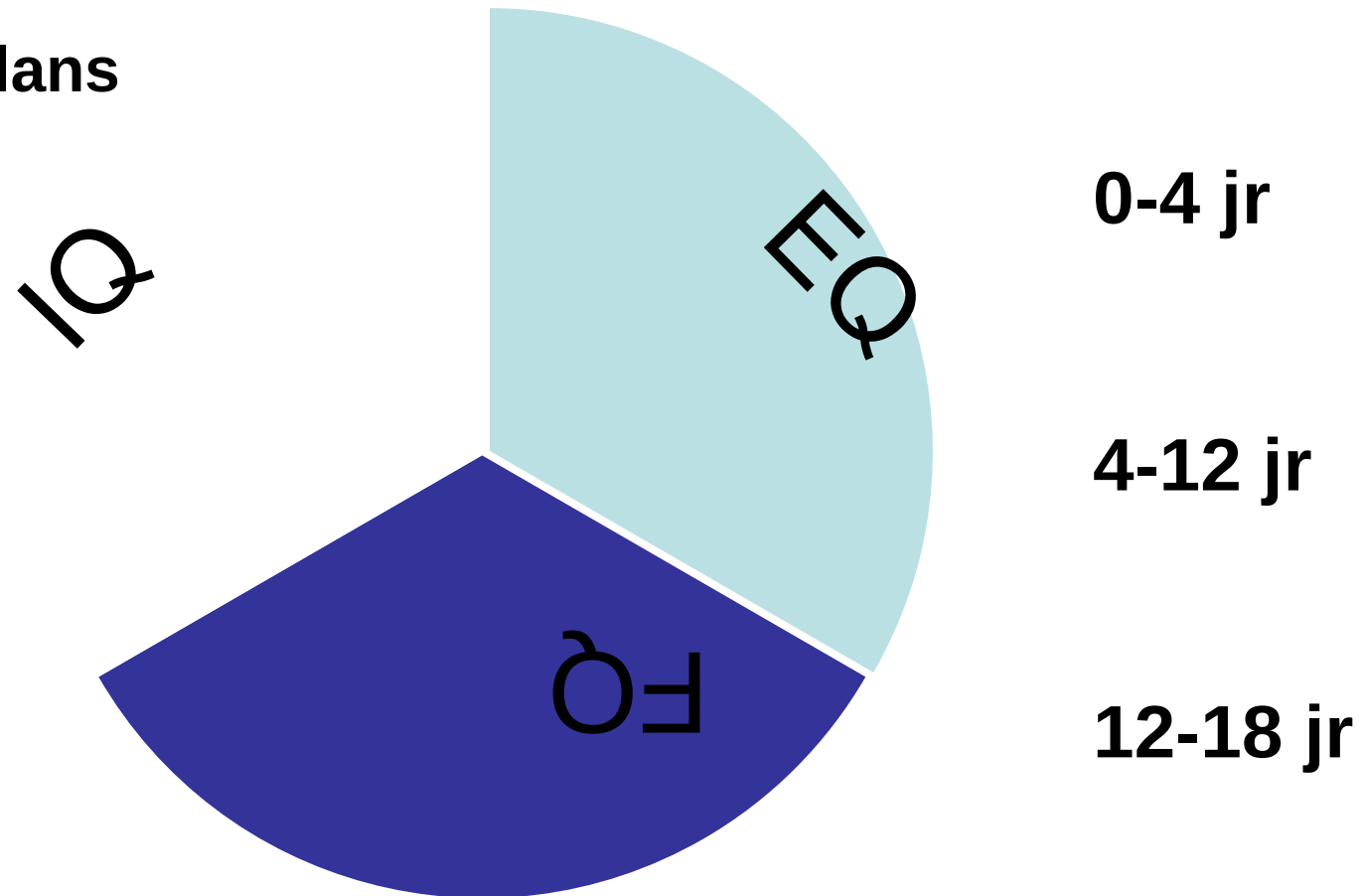
Burense vertaling van

‘It takes a village to raise a child’:

Kinderen opvoeden doe je niet alleen, maar met je omgeving

Burense visie op het kind

Opgroeien in balans



IQ mentaal - cognitief

- Een droom hebben
- Kennis hebben
- Kunnen visualiseren van toekomst
- Doelen hebben
- Voldoende uitdaging krijgen
- Focus kunnen houden
- Feedback kunnen ontvangen
- Veerkrachtig zijn en fouten maken
- Hun gedachten kunnen controleren
- Goed kunnen plannen
- Zich kunnen voorbereiden op
- Kunnen refleteren en analyseren
- Humor hebben en relativeren
- Egocentrisch kunnen zijn
- Zelfredzaam zijn
- Verantwoordelijkheid nemen
- Hun talenten weten
- Hun omgeving kunnen kiezen

EQ Sociaal - Emotioneel

- Stabiel thuisfront hebben
- Goede relatie met begeleiding en teamgenoten
- Zelfvertrouwen hebben
- Zichzelf kunnen waarderen
- Hun waarden en drijfveren weten
- Emoties kunnen uiten
- Emoties herkennen en kunnen stabiliseren
- Aardig blijven voor zichzelf
- Gemotiveerd zijn en blijven
- Hun passie volgen
- Kunnen inleven in anderen
- Zelfkennis hebben
- Eerlijk naar zichzelf zijn
- Leuke dingen doen
- Voldoende waarding krijgen

FQ Fysiek - Energetisch

- Goede kwaliteit van slaap
- De juiste voeding gebruiken
- Fysiek Trainen
- Fit zijn en veel energie hebben
- Goede grondvormen van bewegen
- Fijne motoriek hebben
- Spieren kunnen ontspannen
- De ademhaling kunnen controleren
- Stress kunnen hanteren

Burense visie op het kind

Thema's voor de visie, gevormd met professionals:

Gezond

Veilig

Kansrijk

Burense visie op het kind

Oktober 2017:

Wat vinden ouders van deze bouwstenen
voor de visie?

Visie gemeente Buren:



Kinderen in Buren groeien veilig op, hebben kansen om hun talent binnen hun mogelijkheden te ontplooien en ontwikkelen zich tot gezonde en zelfstandige volwassenen, waar nodig met wat hulp.



Voorbespreking

Dossiernummer	242
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	1.4
Omschrijving	Kaders voor sociaal werk; tijd: 21.00 – 21.30 uur
Organisatieonderdeel	Inwonerszaken – Maatschappelijke Ontwikkeling
Eigenaar	Coenders, M.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	16 januari 2018
Agendacommissie	29 januari 2018
Voorbespreking	6 februari 2018
Raadsvergadering	20 februari 2018

Voorgesteld besluit

De nota 'Ruimte voor sociaal werk' vast te stellen als Burense kaders voor sociaal werk voor 2018 tot en met 2020 met als uitgangspunten:

- Te werken aan gedragsverandering bij opdrachtgever- en opdrachtnemers in het sociaal werk en te sturen op resultaten en maatschappelijke effecten in de opdracht aan welzijnsorganisaties.
- Prioriteit in het sociaal werk te geven aan (collectieve) preventie en (vroeg)signalering.
- De positie van vrijwilligers en vrijwilligersondersteuning te verbeteren.

Besluit

N.v.t.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/17/00828 Z17-51061	

Voorstel ingebracht door M.W.K. Coenders
Portefeuillehouder A.K. Benschop-van Eldik
Begrotingsprogramma en 01. Inwonerszaken (PROG01)
taakveld 06. Samenkracht en burgerparticipatie (TAAKV61)

Onderwerp Kaders voor sociaal werk 2018-2020

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit

De nota 'Ruimte voor sociaal werk' vast te stellen als Burense kaders voor sociaal werk voor 2018 tot en met 2020 met als uitgangspunten:

- **Te werken aan gedragsverandering bij opdrachtgever- en opdrachtnemers in het sociaal werk en te sturen op resultaten en maatschappelijke effecten in de opdracht aan welzijnsorganisaties.**
- **Prioriteit in het sociaal werk te geven aan (collectieve) preventie en (vroeg)signalering.**
- **De positie van vrijwilligers en vrijwilligersondersteuning te verbeteren.**

Samenvatting van het voorstel

We willen als gemeente beter sturen op gewenste resultaten en maatschappelijke effecten van het sociaal werk. We gaan werken aan een gedragsverandering bij zowel de opdrachtgever (gemeente Buren) als opdrachtnemers in het sociaal werk, zoals de gesubsidieerde welzijnsorganisaties. Samenwerking met het sociaal werk en sturen op resultaten en maatschappelijke effecten is daarbij van belang. We geven daarin de komende drie jaar prioriteit aan preventie en (vroeg)signalering van kansen en problemen. De positie van vrijwilligers speelt hierbij een doorslaggevende rol. We verbeteren daarom de vrijwilligersondersteuning. Reden hiervoor is de door ons gesignaleerde toenemende druk op de inzet en positie van vrijwilligers. In de nota 'Ruimte voor sociaal werk' werken we deze koers uit.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Eind 2016 stelde de gemeenteraad het Beleidsplan Wmo en Jeugdwet vast. Prioriteiten in dit beleidsplan zijn onder andere het centraal stellen van de (leefwereld van de) inwoner en meer aandacht voor preventie en (vroeg)signalering. Dit komt tot uiting bij het sociaal werk. In de praktijk blijkt dat het Beleidsplan Wmo en Jeugd nog niet voldoende houvast geeft in het bepalen van doelen, prioriteiten, monitoring en samenwerking met andere partijen.

De afspraken die we maken met de door ons gesubsidieerde welzijnsorganisaties zijn vooral gericht op het uitvoeringsniveau. Daarmee verleggen we onbewust de focus van sturen op te behalen maatschappelijke effecten naar sturen op activiteiten. Dit terwijl in het coalitieakkoord staat: "Voor de gemeentelijke organisatie staat een efficiënte sturing op uitkomsten en maatschappelijke effecten nadrukkelijk centraal." We kunnen nu nog onvoldoende sturen op resultaten en maatschappelijke effecten en we hebben onvoldoende beeld van hoe we willen samenwerken met de welzijnsorganisaties.

Hierover gingen we in gesprek met sleutelpersonen op het gebied van sociaal werk. Uit deze gesprekken zijn drie onderwerpen naar voren gekomen die van belang zijn voor de betrokkenen. Het gaat om een verandering van de opdrachtgevers- en opdrachtnemersrol richting de welzijnsorganisaties, ambitie voor het verder vormgeven van preventie en (vroeg)signalering en versterking van de positie van vrijwilligers. Deze koers werkten we verder uit in deze kaders. Dit deden we mede op basis van eerdere raadsbesluiten, zoals de Programmabegroting, en ervaringen van uitvoerders van sociaal werk.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

We willen als gemeente beter sturen op gewenste resultaten en maatschappelijke effecten van het sociaal werk. Dit bereiken we door in de opdracht aan sociaal werkers meer ruimte te geven en meer op basis van partnerschap samen te werken met gesubsidieerde welzijnsorganisaties en andere organisaties in het sociaal werk. We werken zo meer van buiten (het gemeentehuis) naar binnen; de inwoner staat centraal. De belangrijke conclusies van onze verkenningen waren namelijk dat het beter sturen op maatschappelijke effecten niet perse bereikt wordt door het aandragen van nieuwe maatschappelijke effecten, maar juist door het scherper stellen van de opdrachtgevers- en opdrachtnemersrol. Dit betekent concreet verder onder meer:

- Op termijn één opdracht voor beide welzijnsorganisaties;
- Intensiever inhoudelijk contact van de sociaal werkers met inhoudelijk betrokken ambtenaren;
- Aanscherpen van de monitoring, onder meer op basis van datagedreven werken;
- Stellen van kwaliteitseisen aan de sociaal werkers.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Ontwikkelingen in de samenleving hebben veel invloed op (uitvoering van) sociaal werk. De voorgestelde kaders kunnen daarom eerder dan verwacht achterhaald zijn. Ook moet een aantal zaken nog uitgewerkt worden. Verschillende zaken vragen nog veel denkwerk en ervaring in de praktijk, zoals de doorontwikkeling van de monitoring op basis van werken met verschillende data (datagedreven werken). Wanneer nodig scherpen we de betreffende onderwerpen aan in een volgend Jaarplan Wmo en Jeugdwet.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

We kunnen nu nog onvoldoende sturen op resultaten en maatschappelijke effecten en we hebben onvoldoende beeld van hoe we willen samenwerken met de welzijnsorganisaties. Wanneer de raad de kaders voor sociaal werk niet overneemt blijft deze situatie voortbestaan. Ook komt er geen doorontwikkeling van vrijwilligersondersteuning.

5. Is het een begrotingswijziging?

Op het gebied van zorg en welzijn hebben we de ambitie meer te investeren in preventie en minder in zwaardere zorg en ondersteuning. Hoewel deze kaders geen directe financiële gevolgen hebben, kan het dus wel zijn dat we de komende jaren meer investeren in (het brede) sociaal werk en andere op preventie gerichte ondersteuning en activiteiten.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

Belangrijke kaders voor sociaal werk staan in het Beleidsplan Wmo en Jeugdwet 2017-2020. In het op dat beleidsplan gebaseerde Jaarplan Wmo en Jeugdwet 2017 staat dat we een visie op collectieve redzaamheid maken. Deze visie werken we nu uit in de kaders voor sociaal werk 'Ruimte voor sociaal werk'.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Ieder jaar maken we met de gesubsidieerde welzijnsorganisaties afspraken over de doelen voor dat jaar. Deze doelen baseren we op deze kaders voor sociaal werk en de actuele Programmabegroting. We monitoren maatschappelijke effecten onder meer door middel van datagedreven werken. Deze maatschappelijke effecten staan centraal in de verantwoording van de welzijnsorganisaties. Ook de ervaring van inwoners wordt van groter belang. Met de welzijnsorganisaties scherpen we daarvoor monitoring en rapportages aan. De eerste afspraken maken we op deze manier in maart 2018.

Eind 2020 evalueren we de kaders voor sociaal werk. Deze terugblik vormt de input voor het nieuwe Beleidsplan Wmo en Jeugdwet.

8. Financiën

Het voorstel heeft geen financiële gevolgen. In de subsidiestaat van de Programmabegroting 2018 reserveerde de gemeenteraad voor welzijnswerk € 300.750,-. Hieronder valt opbouwwerk, meer bewegen voor ouderen, het vrijwilligerssteunpunt, het mantelzorgsteunpunt, Burenhulp, cliëntondersteuning welzijn en een activiteitenbudget. Voor het jongerenwerk reserveerde de gemeenteraad € 141.000,-. Dit bestaat uit personeelsinzet en activiteitenkosten.

We onderzoeken in 2018 de mogelijkheden voor één subsidieopdracht en één subsidiebeschikking voor beide welzijnsorganisaties (Welzijn Rivierstroom en Mozaïek Welzijnsdiensten) vanaf 2019. We kunnen dan ook de budgetten voor sociaal werk in onze begroting samenvoegen.

9. Communicatie

In december 2017 berichtten we uw raad via het raadsjournaal over de wijze waarop we tot deze kaders kwamen. Na een besluit over de kaders voor sociaal werk informeren we degenen die meewerkten aan het tot stand komen van deze kaders over het resultaat. Vervolgens gaat de betrokken ambtenaar van de gemeente in gesprek met de welzijnsorganisaties over de gevolgen van het besluit van de gemeenteraad voor de opdracht en werkwijze van de welzijnsorganisaties.

10. Burgerparticipatie

Om tot deze kaders te komen werkten we van buiten naar binnen. We organiseerden onder andere groepsgesprekken met verschillende sleutelpersonen uit onze gemeente. We spraken met vertegenwoordigers van dorpsverenigingen, welzijnsorganisaties en andere maatschappelijke organisaties. In de bijgevoegde procesmap staan enkele belangrijke quotes van de deelnemers aan deze gesprekken. Hieruit haalden we de drie oplossingsrichtingen die we aangeven met een kleur: focus op gedragsverandering opdrachtgever en opdrachtnemer, prioriteit leggen bij preventie en vroegsignalering bij professionals en de positie vrijwilligers bepalen. Ten slotte spraken we ook met andere gemeenten en welzijnsorganisaties uit de regio over hun ervaringen met betrekking tot het sociaal werk.

11. Deregulering

Deze kaders voor sociaal werk 'Ruimte voor sociaal werk' gelden voor 2018 tot en met 2020. Na 2020 brengen we de kaders voor sociaal werk onder in het Beleidsplan Wmo en Jeugdwet.

12. Achtergrondinformatie

- [Beleidsplan Wmo en Jeugdwet 2017-2020](#);
- [Jaarplan Wmo en Jeugdwet 2017](#).

Bijlagen:

- Raadsbesluit;
- Ruimte voor sociaal werk (kaders sociaal werk 2018-2020);
- Procesmap groepssessies.

Inlichtingen bij:

Naam	M.W.K. Coenders (mcoenders@buren.nl)
Afdeling	Inwonerszaken, Maatschappelijke Ontwikkeling

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/17/00828	

Onderwerp Kaders voor sociaal werk

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 16 januari 2018;

besluit:

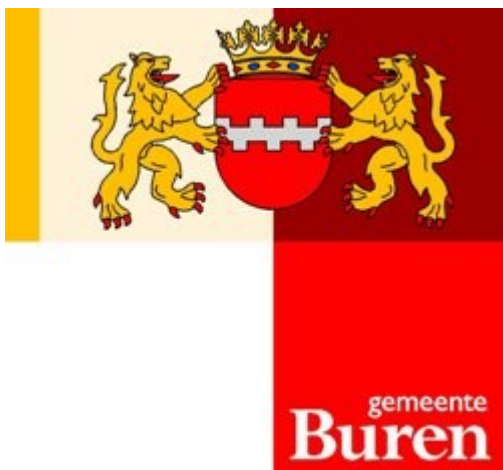
De nota 'Ruimte voor sociaal werk' vast te stellen als Burense kaders voor sociaal werk voor 2018 tot en met 2020 met als uitgangspunten:

- Te werken aan gedragsverandering bij opdrachtgever- en opdrachtnemers in het sociaal werk en te sturen op resultaten en maatschappelijke effecten in de opdracht aan welzijnsorganisaties.
- Prioriteit in het sociaal werk te geven aan (collectieve) preventie en (vroeg)signalering.
- De positie van vrijwilligers en vrijwilligersondersteuning te verbeteren.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 20 februari 2018

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc



Ruimte voor sociaal werk

Gemeente Buren

2018-2020



Advies: keuzes voor sociaal werk 2018-2020

We willen als gemeente beter sturen op gewenste resultaten en maatschappelijke effecten van het sociaal werk¹ (of: welzijnswerk). We gaan werken aan een gedragsverandering bij zowel de opdrachtgever (gemeente Buren) als opdrachtnemers in het sociaal werk, zoals de gesubsidieerde welzijnsorganisaties. Samenwerking met het sociaal werk en sturen op resultaten en maatschappelijke effecten is daarbij van belang. We geven daarin de komende drie jaar prioriteit aan preventie en (vroeg)signalering van kansen en problemen. De positie van vrijwilligers speelt hierbij een doorslaggevende rol. We verbeteren daarom de vrijwilligersondersteuning. Reden hiervoor is de door ons gesignaleerde toenemende druk op de inzet en positie van vrijwilligers.

Aanleiding en werkwijze voor onze keuzes

Aanleiding

In het Beleidsplan Wmo en Jeugdwet staat de visie op zorg en ondersteuning die ook geldt voor sociaal werk. Prioriteiten in dit beleidsplan zijn onder andere het centraal stellen van de (leefwereld van de) inwoner en meer aandacht voor preventie en (vroeg)signalering. Dit komt tot uiting bij het sociaal werk, waarvoor we hier verdere kaders vaststellen.

De afspraken die we maken met de door ons gesubsidieerde welzijnsorganisaties zijn tot nu toe vooral gericht op het uitvoeringsniveau. We ervaren dat we nu nog onvoldoende kunnen sturen op resultaten en maatschappelijke effecten en dat we onvoldoende beeld hebben hoe we willen samenwerken met de welzijnsorganisaties.

Sociaal werk tot nu toe

Welzijn Rivierstroom en Mozaïek Welzijnsdiensten voeren in de gemeente Buren voornamelijk het sociaal werk uit. Respectievelijk doen ze dat voornamelijk voor volwassenen en voor jongeren. Voor een deel overlapt het werk van de welzijnsorganisaties: ze werken aan dezelfde doelen in dezelfde samenleving. Ze doen echter wel aparte subsidieaanvragen, krijgen ook aparte beschikkingen en opdrachten en rapporteren afzonderlijk over hun resultaten. Sinds 2017 werken de welzijnsorganisaties niet meer (grotendeels) vanuit Stib, maar zijn ze meer 'buiten' geplaatst. De laatste jaren zijn in gesprekken, rapportages en opdrachten al stappen gezet om gericht te sturen op de beoogde maatschappelijke effecten.

Naast de twee gesubsidieerde welzijnsorganisaties zijn er nog meer organisaties die zich bezighouden met sociaal werk. Al dan niet in opdracht van de gemeente. Enkele voorbeelden zijn de woningcorporaties, ElkWelzijn (buurtbemiddeling) en de dorpscontactpersoon in Kerk-Avezaath.

¹ Beschrijving van het begrip sociaal werk (naar een beschrijving door Sociaal Werk Nederland): Sociaal werk bevordert het welzijn van buurtbewoners en bouwt mee aan een prettige samenleving. Sociaal werkers helpen mensen die het niet meer helemaal zelf redden of buiten de boot dreigen te vallen. Het sociaal werk signaleert, verheldert de vraag en gaat samen met mensen aan de slag om weer greep op het eigen leven te krijgen. Sociaal werkers werken in de directe leefomgeving van burgers. Ze zijn het eerste aanspreekpunt voor de alledaagse problemen die mensen ervaren. Ze maken sociale verbindingen in de wijk, versterken netwerken en ondersteunen buurtinitiatieven.

Werken van buiten naar binnen

Sociaal werk staat in dienst van de samenleving, dus de inwoners. Het is daarom belangrijk dat we de omgeving betrekken bij het formuleren van kaders voor sociaal werk. Niet alleen in het kader van draagvlak voor de uitvoering, maar ook om de juiste vraagstukken in beeld te krijgen. In deze aanpak staat partnerschap centraal: kennis en kunde en mogelijke oplossingsrichtingen zijn niet enkel binnen de gemeente aanwezig, maar juist ook buiten de muren van ons gemeentehuis. We organiseerden onder andere groepsgesprekken met verschillende sleutelpersonen uit onze gemeente. We spraken met vertegenwoordigers van dorpsverenigingen, welzijnsorganisaties en andere maatschappelijke organisaties. En we spraken met andere gemeenten en welzijnsorganisaties uit de regio over hun ervaringen met betrekking tot het sociaal werk. We werken van buiten naar binnen.

Uitwerking van onze keuzes

Preventie en (vroeg)signalering

In het Beleidsplan Wmo en Jeugdwet benoemen we preventie en (vroeg)signalering al als prioriteit. Dit geldt ook voor de kaders voor sociaal werk. Voor (vroeg)signalering betekent dit dat sociaal werkers nog meer dan nu het geval is in de samenleving te vinden zijn. Sociaal werk is steeds breder en richt zich meer op het ondersteunen- en verbinden van verschillende initiatieven die zich voordoen in de (brede) samenleving. Maar het sociaal werk kan niet overal zijn, dus de inzet moeten we goed wegen. Daarvoor verdiept de gemeente in 2018 datagedreven werken. Door middel van het samenbrengen van talloze databronnen ontstaan betere beelden van de vijftien kernen in onze gemeente. Op basis van deze beelden weten we beter wat er speelt in kernen en welke ontwikkelingen er zijn. Hierover gaat de gemeente in gesprek met inwoners. Sociaal werkers ondersteunen mogelijke initiatieven die hieruit volgen. Ook gebruikt de gemeente in gesprek met sociaal werkers de data om de inzet van sociaal werk te bepalen.

Onze vijftien kernen verschillen behoorlijk: er wonen andere mensen met andere vragen, andere talenten en andere behoeften. Tot nu toe organiseerde sociaal werk zich op basis van verschillende (werk)onderdelen, zoals mantelzorgondersteuning en jongerenwerk. Uitdagingen in de samenleving houden zich niet aan deze schotten. Daarom organiseert ook sociaal werk zich voortaan meer kerngericht. Natuurlijk zonder daarbij de specifieke specialistische kennis op onderdelen van het sociaal werk te verliezen.

In Kerk-Avezaath is sinds een paar jaar een dorpscontactpersoon actief. We onderzoeken in hoeverre deze manier van werken zorgt voor laagdrempelige toegang tot (vrijwillige) zorg en ondersteuning. Het komende jaar zoeken we naar kansen en bedreigingen voor doorontwikkeling van deze manier van werken.

Verbetering ondersteuning van vrijwilligers

Vrijwilligers zijn belangrijk voor de samenleving. Maar er dreigt (of is al) overbelasting van vrijwilligers. Het gaat dan om zowel vrijwilligers bij verenigingen, vrijwilligers voor lossere initiatieven en mantelzorgers. De laatste jaren komen steeds meer vragen te liggen bij deze vrijwilligers. Of het nu gaat om zorg voor naasten of het onderhouden en beheren van speeltuinen. Om hun rol te kunnen blijven vervullen moeten vrijwilligers kunnen terugvallen op professionals. Dit zijn sociaal werkers. Ze kunnen onder meer helpen met het organiseren van buurtactiviteiten, het versterken van besturen van verenigingen, het samenbrengen van buurten en het verzamelen van fondsen voor activiteiten.

De komende jaren heeft daarom het doorontwikkelen van de vrijwilligersondersteuning prioriteit. De vragen en behoeften van vrijwilligers(organisaties) staan hierbij centraal. Daarbij kijken we naar de grenzen van vrijwilligerswerk, zowel qua werkdruk als qua regelgeving, en ondersteuning door het Vrijwilligerssteunpunt. Bij ondersteuning van vrijwilligerswerk neemt de sociaal werker geen zaken over, zoals in het verleden vaker gebeurde. Vrijwilligers blijven eigenaar van inwonersinitiatieven. De sociaal werker coacht en wijst op mogelijkheden. Zoals mogelijkheden voor verbinding met andere inwonersinitiatieven. Hoewel vraaggericht werken uitgangspunt is, blijft het op sommige gebieden mogelijk deels aanbodgericht te werken. Bijvoorbeeld als er een reële vraag is die inwoners (nog) niet zelf kunnen oppakken. Onder andere als het gaat om Burenhulp of respijtzorg voor mantelzorgers.

Opdrachtgever- en opdrachtnemerschap

Op dit moment is de afstand tussen welzijnsorganisaties en de gemeente te groot. Dat draagt niet bij aan een goed resultaat. Op drie manieren verbeteren we dat contact. Allereerst blijven sociaal werkers deelnemen aan het Netwerk Leefbaarheid, waar we met onder meer politie en woningcorporaties spreken over leefbaarheid en overlast in de kernen. Ten tweede intensiveren we het trendoverleg, waarin trends en signalen van Stib, sociaal werk en andere zorgorganisaties samen komen. Op basis hiervan kan gekeken worden naar mogelijke collectieve wensen en activiteiten. Nieuw hierbij is nauwer contact tussen (beleids)medewerkers van de gemeente en sociaal werkers. Het accounthouderschap van de gemeente zal zich beperken tot het bespreken van de opdracht, randvoorwaarden voor de subsidie en verantwoording. Inhoudelijk zullen sociaal werkers vooral intensief contact houden met inhoudelijke medewerkers. Deze overleggen kunnen worden uitgebreid met andere partijen, en kunnen projectmatig van aard zijn.

De welzijnsorganisaties stellen zich in de toekomst ook ondernemender op. Ondernemender werken betekent ook dat welzijnsorganisaties meer innoveren op eigen initiatief en met eigen middelen. Dit bij elkaar betekent dat de relatie tussen welzijnsorganisaties en de gemeente meer vorm krijgt op basis van partnerschap.

De gemeente stuurde de afgelopen jaren vooral op output: hoeveel bijeenkomsten organiseerden de welzijnsorganisaties, kwamen daar genoeg mensen op af, enzovoort. Te vaak was verantwoording gericht op de gemeente. Dit past niet bij de keuzes die we hiervoor maakten. Precies zoals de Gezondheidsraad al in 2014 concludeerde: “er zal meer ruimte moeten zijn voor professionele autonomie, voor kennisontwikkeling in de praktijk en voor nieuwe vormen van samenwerking tussen veldpartijen.” In verantwoording komen nu meer de maatschappelijke effecten centraal te staan die invloed hebben op de samenleving. Ook de ervaring van inwoners wordt van groter belang. Er komt zo meer ruimte voor sociaal werk. Belangrijk daarbij is dat sociaal werk geen onderdeel wordt van de gemeentelijke organisatie. Dit waarborgt de onafhankelijkheid van sociaal werkers.

Gevolgen van onze keuzes

Financiën

Op het gebied van zorg en welzijn hebben we de ambitie meer te investeren in preventie en minder in zwaardere zorg en ondersteuning. Hoewel deze kaders geen directe financiële gevolgen hebben, kan het dus wel zijn dat we de komende jaren meer investeren in (het brede) sociaal werk en andere op preventie gerichte ondersteuning en activiteiten.

Organisatie

Tot nu toe zijn de budgetten voor sociaal werk opgeknipt in onze begroting. De gesubsidieerde welzijnsorganisaties krijgen ook aparte subsidies en aparte opdrachten van de gemeente. In 2018 onderzoeken we mogelijkheden voor één gezamenlijke opdracht aan de welzijnsorganisaties vanaf 2019. Doelen waar zij samen, met de gemeente en andere partijen, aan gaan werken. We onderzoeken in hoeverre het haalbaar is om nog maar één subsidie te verlenen. Deze kunnen de gesubsidieerde partijen dan onderling verdelen. Dit schept helderheid voor de gemeente en zorgt ervoor dat de subsidie goed gekoppeld is aan de (gezamenlijke) opdracht. We kunnen dan ook de budgetten in onze begroting samenvoegen.

Gesubsidieerde partijen gaan zelf over hun personeelsbeleid. Echter, sociaal werk is vooral mensenwerk. Daarom stellen we kwaliteitseisen aan de sociaal werkers. Sociaal werkers moeten werken volgens de principes van welzijn nieuwe stijl en ze zullen aansluiten bij het competentieprofiel wat Sociaal Werk Nederland momenteel opstelt.

Planning

Ieder jaar maken we met de gesubsidieerde welzijnsorganisaties afspraken over de doelen voor dat jaar. Deze doelen baseren we op deze kaders en de actuele Programmabegroting. We monitoren maatschappelijke effecten onder meer door middel van datagedreven werken. Hiermee starten we in 2018. De eerste afspraken met welzijnsorganisaties op basis van deze kaders maken we in maart 2018. Op basis van de huidige Programmabegroting draagt sociaal werk bij aan de volgende doelen:

- Inwoners zijn meer betrokken bij preventie, informele hulp en ondersteuning.
- Het welzijnswerk is gericht op het halen van een beter maatschappelijk rendement.
- Er is een hechte samenwerking tussen organisaties binnen Stib en in de kring daar omheen.
- Inwoners met beperkingen zijn zo lang mogelijk mobiel en in staat sociale contacten te onderhouden.
- Ondersteuning is zo licht en zo dichtbij als mogelijk.
- De samenwerking tussen jeugdorganisaties is versterkt en verbreed.
- De eigen kracht van inwoners is versterkt.
- Waar nodig is het zorgaanbod vernieuwd en/of verbeterd.
- Inwoners die dat nodig hebben, ontvangen adequate ondersteuning op het terrein van zorg en welzijn.
- Waar mogelijk verschuift zware zorg naar lichtere vormen van zorg.
- Mantelzorgers voelen zich gewaardeerd en ondersteund door de gemeente, zodat zij beter in staat zijn hun taak vol te houden.

Deze kaders gelden voor de komende drie jaar. Het Beleidsplan Wmo en Jeugdwet loopt eveneens tot en met 2020. De onderwerpen uit dat beleidsplan en deze kaders sluiten op elkaar aan. Daarom willen we na 2020 de kaders voor sociaal werk onderdeel maken van het beleidsplan.

Zelfredzaamheid en ondersteuning	Samenhang lokale bevolking	Bereikbaarheid en voorzieningen	Gemeente, beleid en uitvoering	Oplossingen
Integratie vluchtelingen Participatie en deelname bepaalde groepen	Vergrijzing en ontgroening	Bereikbaarheid zorg voor de burgers Leefbaarheid in kleine kernen en platteland	Kerngerichte aanpak Bezuinigingen	Focus op gedragsverandering opdrachtgever en opdrachtnemer Prioriteit leggen bij preventie en vroegsignalering bij professionals
Dagbesteding ouderen?	Steeds minder mensen zien naar elkaar om	Kindervoorzieningen Voorzieningen uitbreiden en in stand houden: dorpshuizen, speeltuinen	De verder terugtrekkende overheid Meer participierend en voorwaardescheppend	Positie vrijwilligers bepalen Overige onderwerpen
Preventie goed organiseren anders stijgen de zorgkosten	Sociale samenhang verbeteren door lokale ambassadeurs Onderlinge samenhang in dorpen / integratie	Aanpassing infrastructuur	Meer vraag en plus minus hetzelfde budget	
Onderwijs en ontwikkeling		Drempel voor vragen verlagen Contactpunt in het dorp Steeds meer scholen sluiten Voorzieningen niet meer op loop- en fietsafstand	Waar is de vraag van de burger? Wie stuurt de netwerken aan? Hoe verkleinen we de afstand tussen de inhoud en de praktijk? Sociaal werkers aan tafel vragen bij overleggen tussen zorg en veiligheidspartners	
Chronisch zieken Is er informele zorg, mantelzorg en dagbesteding aanwezig	Verwaarlozing, vervreemding en uitsluiting Kinderen vaker op zichzelf, met resultaat overlast, eenzaamheid			
Verborgten armoede	Steeds meer mensen vallen buiten de boot Meer mensen met een psychiatrisch verleden in de gemeente	Zorg laagdrempeliger	Professionals meer naar buiten	
Jeugdwerkloosheid	niet kunnen aanhaken als gevolg van digitalisering	Leegloop platteland Jongerenvoorzieningen nemen af	Partijpolitieke keuzes spelen een lastige rol Weten wat organisaties doen	
Onderwijs en ontwikkeling Boerenbedrijven veranderen of verdwijnen	Ondersteuning vrijwilligersleven en vrijwilligers	Werkgelegenheid	Overheidsparticipatie vereist cultuuromslag bij bestuur en ambtenaren Eenduidige aanspreekpunten noodzakelijk	
Groep kansarmen neemt toe	Datagerichte sturing Hoe zetten we de burger in zijn of haar kracht?	Hoe houd je de gemeente ook aantrekkelijk voor jonge gezinnen? Hoogopgeleide jongeren trekken weg	Beschikbare middelen: fondsen Elkaar ruimte geven Doelgroepgericht communiceren	
Ouderen in armoedeval Vindplekken armoede op postcodeniveau analyseren Kinderen die niet mee kunnen doen Armoede, schulden en werkgelegenheid	Specifieke aandacht bepaalde kernen Professionals bezitten niet de juiste competenties Behoeften en vragen van inwoners worden complexer	Verveling Te weinig woonruimte/-aanbod voor ouderen	Burger is klant gemaakt Hoe bereiken we mensen Zijn we voldoende voorbereid op een veranderende vraag en samenleving?	
Zorg thuis Zorgintensiteit Hoe bereik je doelgroepen die ondersteuning nodig hebben? Te weinig woonruimte/-aanbod Ouderenzorg te veel afhankelijk	Verschillen in cultuur kunnen belemmering zijn Draagvlak ontbreekt voor vrijwilligers Overbelasting vrijwilligers		Het zwarte gat van indicatiestelling zuigt preventie op Zijn we voldoende voorbereid op een veranderende Samenhang creëren ondersteuning initiatieven Doelgroepgericht communiceren Meer samenhang werk in de kernen	
Werkgelegenheid bevorderen (voor bepaalde groepen)	Stimuleren van samenleven en tegengaan individualisering			



Voorbespreking

Dossiernummer	243
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	1.5
Omschrijving	Laaggeletterdheid en leesstimulering; tijd: 21.45 – 22.15 uur
Organisatieonderdeel	Inwonerszaken – Maatschappelijke Ontwikkeling
Eigenaar	Marringa, J.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	16 januari 2018
Agendacommissie	29 januari 2018
Voorbespreking	6 februari 2018
Raadsvergadering	20 februari 2018

Voorgesteld besluit

1. De Beleidsnotitie Laaggeletterdheid en Leesstimulering 2018–2020 gemeente Buren vast te stellen.

Waarvan de belangrijkste elementen zijn:

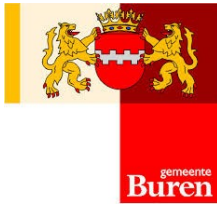
2. Bewustwording van de doelgroep zelf als de omgeving creëren ten aanzien van de problematiek inzake laaggeletterdheid. En het taboe doorbreken rondom laaggeletterdheid in de Gemeente Buren.
3. Het aantal deelnemende laaggeletterden aan taaltrajecten laten toenemen door goede en eenvoudige doorverwijzing van professionals naar een Taalcoördinator.
4. Een Taalnetwerk van maatschappelijke partners en vrijwilligers welke een bijdrage leveren aan de bestrijding van laaggeletterdheid en taalachterstanden bij kinderen in de Gemeente Buren
5. Het aantal kinderen dat met een taalachterstand van school komt is minder door leesbevorderingsactiviteiten en inzet van ouders bij leesstimulering. Ouders zijn zich ervan bewust dat (voor)lezen bijdraagt aan de taalontwikkeling van het kind.

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezeggingen college:



1. beschikbaarstelling uitvoeringsnotitie;
2. informatie over uitleencijfers 2017 Karmac;
3. toelichting rol BasisBuren in Bondgenootschap 2015.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/18/00829	

Voorstel ingebracht door J. Marringa
Portefeuillehouder A.K. Benschop-van Eldik
Begrotingsprogramma en
taakveld
Inwonerszaken,
Samenkracht en
burgerparticipatie.

Onderwerp Laaggeletterdheid en leesstimulering

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit

1. De Beleidsnotitie Laaggeletterdheid en Leesstimulering 2018-2020 gemeente Buren vast te stellen.

Waarvan de belangrijkste elementen zijn:

2. Bewustwording van de doelgroep zelf als de omgeving creëren ten aanzien van de problematiek inzake laaggeletterdheid. En het taboe doorbreken rondom laaggeletterdheid in de Gemeente Buren.

3. Het aantal deelnemende laaggeletterden aan taaltrajecten laten toenemen door goede en eenvoudige doorverwijzing van professionals naar een Taalcoördinator.

4. Een Taalnetwerk van maatschappelijke partners en vrijwilligers welke een bijdrage leveren aan de bestrijding van laaggeletterdheid en taalachterstanden bij kinderen in de Gemeente Buren

5. Het aantal kinderen dat met een taalachterstand van school komt is minder door leesbevorderingsactiviteiten en inzet van ouders bij leesstimulering. Ouders zijn zich ervan bewust dat (voor)lezen bijdraagt aan de taalontwikkeling van het kind.

Samenvatting van het voorstel

De gemeente Buren wil zich inzetten om het aantal laaggeletterde inwoners te verminderen. Daarvoor heeft zij een beleidsnotitie en een uitvoeringsnotitie ontwikkeld. Dit beleid ontwikkelde de gemeente in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners (scholen, kinderopvang, welzijn, ouderenzorg) en inwoners.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Na het beëindigen van het contract met Bibliotheek Rivierenland 2015 ontwikkelde de gemeente een beleid voor leesstimulering. Er zijn twee pilots geweest in Lienden: de bibliotheek in het Kulturhus en het project Lezen in Lienden. In 2016 besloot uw raad om het contract met Karmac Bibliotheekservices te verlengen tot juli 2018.

In 2015 ondertekende de gemeente het convenant tegen laaggeletterdheid. De gemeente werd daarmee onderdeel van het Bondgenootschap tegen Laaggeletterdheid. Gevolg is dat de gemeente zich actief met partners inzet om laaggeletterdheid te bestrijden. In de gemeente Buren is ongeveer 10% van de inwoners laaggeletterd.

Op 30 november 2017 ondertekende de gemeente Buren het Taalakkoord 2018-2020. Deze beleidsnotitie is een gevolg hiervan. In de '*Beleidsnotitie laaggeletterdheid en leesstimulering gemeente Buren*' is het gemeentelijk kader beschreven van de aanpak van laaggeletterdheid en het stimuleren van het lezen. In het bijbehorende werkdocument staan concrete activiteiten beschreven. Het beleidskader en het werkdocument zijn in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners (scholen, kinderopvang, welzijn, ouderenzorg) en inwoners tot stand gekomen.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Met deze aanpak bereikt de gemeente in de periode 2018-2020 minimaal 10% van de laaggeletterde inwoners. Dat zijn 204 inwoners van de gemeente. Door het organiseren van activiteiten op vier Leerpunten in de gemeente worden de laaggeletterde inwoners gestimuleerd om te leren lezen en schrijven. Door het stimuleren van lezen op consultatiebureaus, scholen en bij de kinderopvang willen wij voorkomen dat inwoners laaggeletterd worden.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

De aanpak van laaggeletterdheid is een proces van lange adem. De gemeente moet met haar maatschappelijke partners voor langere tijd de aanpak van laaggeletterdheid faciliteren.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Als de raad het voorstel niet overneemt kan de laaggeletterdheid niet aanpakken en blijven er veel inwoners die niet kunnen lezen, schrijven of niet digitaal vaardig zijn.

5. Is het een begrotingswijziging?

Er is geen sprake van een begrotingswijziging.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

Jaarplan Wmo en Jeugdwet 2018.
Beleidsplan Wmo en Jeugdwet 2017-2020.
Nota gezondheidsbeleid gemeente Buren 2017-2020.
Taalakkoord Regio Rivierenland 2018-2020.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

De effecten van de aanpak monitoren wij. De planning van de activiteiten en de aanpak maken wij jaarlijks met de maatschappelijke partners. De jaarlijkse evaluatie is basis voor de verbeteringen van de aanpak. Jaarlijks maken we een jaarverslag over de activiteiten en de resultaten. In 2019 evalueren wij het beleidskader.

8. Financiën

Voor leesstimulering is in de begroting jaarlijks € 129.080,-- beschikbaar. Daarvan is € 100.000,-- bestemd voor de bibliotheek in Lienden en de drie servicepunten in Beusichem, Buren en Maurik. De € 29.080,-- zetten wij in voor leesstimulering op de consultatiebureaus, de scholen en de kinderopvang. De WEB-gelden (WET Educatie en Beroepsonderwijs) gebruiken wij voor de vier Leerpunten.

9. Communicatie

In 2018 start de gemeente de campagne 'appel, peer, kers: leren voor iedereen'.

10. Burgerparticipatie

Dit beleid is in nauwe samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen.

11. Deregulering

Er is geen sprake van deregulering.

12. Achtergrondinformatie

Uitvoeringsnotitie Laaggeletterdheid en Leesstimulering 2018-2020.

Bijlagen:

- Beleidsnotitie Laaggeletterdheid en Leesstimulering gemeente Buren.
- Flyer Leerpunt Maurik.
- Raadsbesluit.

Inlichtingen bij:

Naam J. Marringa
Afdeling

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/18/00829	

Onderwerp **Laaggeletterdheid en leesstimulering**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 20 februari 2018;

besluit:

1. De Beleidsnotitie Laaggeletterdheid en Leesstimulering 2018-2020 gemeente Buren vast te stellen. Waarvan de belangrijkste elementen zijn:
2. Bewustwording van de doelgroep zelf als de omgeving creëren ten aanzien van de problematiek inzake laaggeletterdheid. En het taboe doorbreken rondom laaggeletterdheid in de Gemeente Buren.
3. Het aantal deelnemende laaggeletterden aan taaltrajecten laten toenemen door goede en eenvoudige doorverwijzing van professionals naar een Taalcoördinator.
4. Een Taalnetwerk van maatschappelijke partners en vrijwilligers welke een bijdrage leveren aan de bestrijding van laaggeletterdheid en taalachterstanden bij kinderen in de Gemeente Buren
5. Het aantal kinderen dat met een taalachterstand van school komt is minder door leesbevorderingsactiviteiten en inzet van ouders bij leesstimulering. Ouders zijn zich ervan bewust dat (voor)lezen bijdraagt aan de taalontwikkeling van het kind.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 20 februari 2018

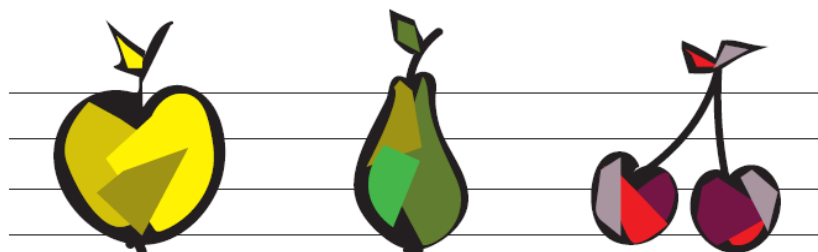
De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Beleidsnotitie laaggeletterdheid en leesstimulering gemeente Buren



najaar 2017



a p p e l p e e r k e r s

leren voor iedereen

1. Inleiding

In de afgelopen jaren is er aandacht gekomen voor de aanpak van laaggeletterdheid. De problematiek van mensen die beperkt taalvaardig zijn is niet nieuw. Door de aandacht vanuit de Rijksoverheid zijn programma's en middelen beschikbaar gekomen om de laaggeletterdheid daadwerkelijk aan te pakken. In een samenleving die steeds verder digitaliseert en robotiseert is de vaardigheid in taal, digitaal en ook rekenen een voorwaarde. In het verlengde daarvan wordt het voor mensen met een beperkte taalvaardigheid steeds moeilijker om mee te blijven doen, want zelfs eenvoudig werk wordt ingewikkelder. Uit (inter-)nationaal onderzoek is bekend dat geletterdheid een basisvoorwaarde is voor duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, zelfredzaamheid van inwoners en het voorkomen van maatschappelijke uitsluiting.

De mate van geletterdheid bepaalt voor een groot deel de economische kansen van een individu.

Volwassenen met een laaggeletterd niveau lopen meer risico werkloos te raken en/of te blijven. Laaggeletterdheid binnen bedrijven leidt tot risico's met betrekking tot veiligheid, gezondheid en inzetbaarheid. Een basaal niveau van geletterdheid heeft iedere volwassene ook nodig om zichzelf te kunnen redden in onze samenleving, verantwoorde maatschappelijke keuzes te kunnen maken en actief te kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.

De rol van leesstimulering om de interesse in lezen te vergroten is belangrijk als preventieve inzet om laaggeletterdheid te voorkomen. Daarom wordt in deze beleidsnotitie de inzet van leesstimulering ook beschreven.

Bij deze beleidsnotitie hoort een werkdocument, waarin de concrete plannen (doelen en acties) voor de jaren 2017-2020 staan beschreven. Dit werkdocument is ontwikkeld door een Klein Comité (deelnemers: Stichting Lezen en Schrijven, een inwoner, schoolleiders, medewerker van de kinderopvang, leidinggevende ouderenzorg, een medewerker Welzijn Rivierstroom, een coördinator van het ROC en een medewerker van de GGD). Het Klein Comité is ondersteund door een externe procesbegeleider (die eerder betrokken was bij het project 'Lezen in Lienden') en door een ambtenaar van de gemeente Buren.

1.1 Convenant Bondgenootschap Geletterdheid Rivierenland

De gemeente Buren wil zich inzetten voor de strijd tegen laaggeletterdheid. In 2015 ondertekenden wij het convenant van het Bondgenootschap voor Geletterdheid Rivierenland. Met deze ondertekening zijn we een bondgenoot geworden in de strijd tegen laaggeletterdheid.

Inmiddels is het convenant door bijna 50 publieke en particuliere organisaties uit Rivierenland ondertekend: (Stichting) ABC, Arpe Business Matchmaker, AVRI, Bart van Kraaij Groep, Bibliotheek Rivierenland, Bureau Taal, Dynamiek, Elk Welzijn, Gemeente Buren, Gemeente Culemborg, Gemeente Geldermalsen, Gemeente Lingewaal, Gemeente Maasdriel, Gemeente Neder-Betuwe, Gemeente Neerijnen, Gemeente Tiel, Gemeente West Maas en Waal, Gemeente Zaltbommel, GGD Gelderland Zuid, Helicon MBO Geldermalsen, Kinderzwerfboek, Koning Willem I College, Koningin Wilhelmina College, Leerwerkloket Rivierenland, Lions Club Tiel, Mozaïek Welzijnsdiensten, NL-Taalplein, O.R.S. Lek & Linge – Locatie Lingeborgh, Rabobank West-Betuwe, Regionaal Archief Rivierenland, ROC Rivor, RSG Lingecollege, Sociom, Stichting Kompas, Stichting Welzijn Bommelerwaard, STMR, UWV Werkbedrijf Rivierenland, Vluchtelingenwerk Oost-Nederland, Volksuniversiteit West-Betuwe, Waterschap Rivierenland, Welzijn Geldermalsen, Welzijn Lingewaal, Welzijn Neerijnen, Welzijn Rivierstroom, Werkzaak Rivierenland, Woonlinie, Ziekenhuis Rivierenland, Zorgbelang Gelderland hebben het convenant ondertekend. Ondertekening van dit convenant houdt onder andere in dat wij als gemeente beleid moeten ontwikkelen

waarin we aangeven hoe wij omgaan met de aanpak van laaggeletterdheid in onze gemeente.

De gezamenlijke doelstelling van de bondgenoten is om het aantal laaggeletterden aan te pakken en terug te dringen. Dat is een ambitieuze doelstelling en ook een lastige. Het aanpakken van laaggeletterdheid vraagt om doorzettingsvermogen en een lange adem. Voordat het mogelijk is om het aantal laaggeletterden naar beneden te brengen, zal je ze eerst moeten vinden en toe leiden naar passende begeleiding. Op laaggeletterdheid rust een groot taboe; Het is niet makkelijk er voor uit te komen dat je niet goed kunt lezen en schrijven. Zeker de autochtone laaggeletterde is niet makkelijk te vinden.

Zoals u in hoofdstuk 2 leest zijn er wel percentages bekend. Het is goed om te weten dat dit altijd afgeleide getallen zijn. Dat wil zeggen dat hiervoor wordt gekeken naar parameters die aan laaggeletterdheid worden gekoppeld (schuldenproblematiek, bijstand, slechte gezondheid, werkloosheid, et cetera). Dat maakt de percentages niet minder belangrijk, maar zijn daardoor vooral richtinggevend en geen vastgestelde feiten.

1.2 Tel mee met Taal

Om alle laaggeletterden in beeld te krijgen is het dus vooral belangrijk om het onderwerp uit de taboesfeer te halen en dat kost tijd. Dat heeft de landelijke overheid zich inmiddels gerealiseerd. In het actieplan *'Tel mee met Taal'* (6 maart 2015) geven de ministeries van OCW, VWS en SZW aan dat ze niet de suggestie willen wekken dat het aantal laaggeletterden in een paar jaar fors te reduceren is.

Het actieplan is een vervolg op de actieplannen *Laaggeletterdheid en Kunst van Lezen*. In de volgende jaren komen middelen beschikbaar om onder andere op het niveau van de Regio Rivierenland in te zetten op een *'duurzame infrastructuur waarmee gemeenten in samenwerking met lokale en regionale partners de regie nemen om laaggeletterdheid beter op te sporen en te bestrijden'*. Door het trainen in *herkennen*, het trainen van *taalvrijwilligers* en het maken van taalplekken moet deze infrastructuur geleidelijk vorm krijgen.

1.3 Gemeentelijke inzet

Naast het ontwikkelen van nieuw beleid is het noodzakelijk om samen te werken met inwoners en maatschappelijke partners.

De gemeente organiseerde in september 2016 in *de Week van de Alfabetisering* een Taalontbijt, waarbij inwoners en maatschappelijke organisaties uitgenodigd waren. Er waren bijna 50 betrokken mensen aanwezig.

Hierna is eind 2016 een tweede grote bijeenkomst georganiseerd om de problematiek uit te werken en oplossingsrichtingen te bedenken. Besloten werd tot instellen van een Klein Comité, dat zich in 2017 regelmatig boog over de aanpak van de laaggeletterdheid en het bevorderen van de leesstimulering.

Resultaat staat in het eerder genoemde werkdocument *Laaggeletterdheid en Leesstimulering 2017-2020*.

2. Bestaand onderzoek laaggeletterdheid

In een publicatie (mei 2015) van de Stichting Lezen en Schrijven (onderzoek van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt van de Universiteit Maastricht) wordt het percentage laaggeletterden in Buren geschat op 11-13 %. Concreet betekent dit dat zo'n 3100 inwoners tussen de 15 en 65 jaar (beroepsbevolking) laaggeletterd zijn. Het percentage komt vanuit indicatoren die nauw samenhangen met laaggeletterdheid, maar het percentage ligt in lijn met bijvoorbeeld het percentage kinderen waarbij al op jonge leeftijd (2 jaar) een taalachterstand wordt geconstateerd (tussen de 15-20 procent).

Uit het onderzoek blijkt ook dat in Nederland het percentage laaggeletterden is toegenomen in de afgelopen 20 jaar. Daarin zijn wij niet de enige, ook in landen als Duitsland, Denemarken, Zweden en Noorwegen is dit percentage in de afgelopen 20 jaar gestegen.

De stijging wordt grotendeels verklaard doordat van mensen meer dan vroeger wordt gevraagd om zich te kunnen bedienen van moderne informatie –en communicatie technologie om maatschappelijk te kunnen functioneren.

3. Wat is laaggeletterdheid?

Laaggeletterdheid vormt vaak een obstakel om (maatschappelijk) te kunnen functioneren, maar wat is nu precies laaggeletterdheid? Wanneer ben je het en hoe kenmerkt deze groep zich?

3.1 Definitie laaggeletterdheid

Wat is laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid is een overkoepelende term voor mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven en het begrijpen en toepassen van informatie. Zij beheersen niet het minimale niveau om volwaardig in de Nederlandse maatschappij te kunnen functioneren, eindniveau VMBO of niveau mbo 2/3. Laaggeletterden lezen en schrijven op het niveau waarmee een kind de basisschool hoort te verlaten, of lager.

Laaggeletterden zijn niet volledig analfabeet, maar functioneel analfabeet. Doorgaans hebben ze wel in enige mate leren lezen en schrijven, maar onvoldoende om zich te kunnen redden. Het zijn personen die moeite hebben met het begrijpen en toepassen van relatief eenvoudige taalopdrachten.

In 2012 heeft het ministerie van OC&W geconcludeerd dat het verhogen van geletterdheid in Nederland vraagt om een 'individuele en gezamenlijke inzet van burgers zelf, werkgevers, maatschappelijke organisaties en overheden.'

3.2 Samenstelling doelgroep

Laaggeletterdheid komt voor bij een grote en diverse groep mensen; van jong tot oud, van laag tot hoog opgeleid, man en vrouw, autochtoon en allochtoon, werkend en werkloos. Hoewel de groep divers is, is er wel wat te zeggen over de laaggeletterden in het algemeen. Men is zeer beperkt taalvaardig en die beperking belemmert ze vaak om (volwaardig) deel te kunnen nemen aan het economisch en sociaal-maatschappelijk verkeer. Het is bijvoorbeeld moeizaam met alledaagse dingen als het gebruik van websites van overheden en bedrijven, het lezen en invullen van (digitale) formulieren, gebruik van e-mail en internet(bankieren), afrekenen bij de kassa, het begrijpen van (medische) bijsluiters, het kopen van een treinkaartje, lezen van straatnaamborden en het instellen van de tomtom. Ook het begrip van het eigen loonstrookje, veiligheidsvoorschriften, etiketten op producten met gevaarlijke stoffen of brieven van zorgverzekeraars en pensioenfondsen is problematisch.

12,7% van de vrouwen zijn laaggeletterd, bij mannen is dat 11,2%). De meeste laaggeletterden zijn laagopgeleid en hebben vaak geen startkwalificatie, hoewel laaggeletterdheid ook voorkomt onder hoogopgeleiden (4,8%). Laaggeletterdheid komt meer voor bij 55+-ers dan bij jongeren. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht is het grootste deel van de laaggeletterden (2/3) autochtoon.

Ongeveer 80% van de laaggeletterden werkt in loondienst, maar wanneer zij eenmaal werkloos zijn, komen ze vaak moeilijk weer aan het werk waardoor ze vaak langdurig werkloos zijn. Ze hebben ook minder vaak een vast contract dan geletterden. Van de mensen die meer dan 12 maanden werkloos is, is bijna een kwart (24,8%) laaggeletterd. Laaggeletterden werken vaak in de bouw-, industrie- en energiesector, maar ook in zorg & welzijn en handel & horeca.

Naast participatie op de arbeidsmarkt, is ook de sociale participatie lastiger voor laaggeletterden. Ze zijn sterker vertegenwoordigd in de groep die aangeeft geen politieke invloed te kunnen uitoefenen.

Ook participeren laaggeletterden minder in vrijwilligerswerk dan geletterden en is een kwart van de mensen die aangeeft over een matige tot zeer slechte gezondheid te beschikken, laaggeletterd.

Beperkte taalvaardigheid staat niet op zichzelf. Het zorgt er vaak voor dat ook andere vaardigheden niet goed ontwikkeld kunnen worden, zoals de ontwikkeling van ict-vaardigheden, maar ook de vaardigheid om probleemoplossend te kunnen werken. Om met een computer overweg te kunnen zijn bijvoorbeeld operationele vaardigheden nodig, maar het kunnen vinden, beoordelen en verwerken van informatie die via internet en email naar je toe komt vraagt weer om andere vaardigheden. Laaggeletterden staan niet per se gelijk aan digibeten; 87% van de laaggeletterden gebruikt wel eens een computer. Digibeten zijn overigens wel vaak laaggeletterd.

Laaggeletterdheid hangt vaak samen met andere problematiek. De ervaring van gemeentes leert dat bijvoorbeeld schuldenproblematiek en laaggeletterdheid nauw met elkaar samenhangen.

Wanneer in dat geval bij het aanpakken van schulden ook aandacht wordt besteed aan het aanpakken van laaggeletterdheid neemt de kans toe dat er niet opnieuw problematiek ontstaat en mensen duurzaam uit de problemen kunnen blijven.

In 2013 heeft adviesbureau PwC in kaart gebracht wat de kosten zijn die jaarlijks kunnen worden gekoppeld aan laaggeletterdheid. Landelijk komt dit neer op ruim €550 miljoen per jaar, waarbij de grootste kosten zitten in lagere productiviteit, zorgkosten (ziekenhuisopnamen, huisartsbezoeken) en gemiste belastinginkomsten.

Doordat laaggeletterden op verschillende gebieden moeite hebben met het ontwikkelen van de juiste vaardigheden, zijn ze vaak handelingsverlegen. Hierdoor zijn ze minder goed in het creëren van kansen en het benutten van de kansen die ze wel krijgen.

Het probleem van laaggeletterden is vaak dat ze woorden technisch wel kunnen lezen, maar de tekst inhoudelijk niet begrijpen.

4. Uitgangspunten

Deze beleidsnotitie sluit aan bij het landelijke actieprogramma "Tel mee met Taal¹".

Partners in de aanpak van laaggeletterdheid zijn zich ervan bewust dat:

- Lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden basisvoorwaarden zijn voor elk individu om te kunnen functioneren in de samenleving en op de arbeidsmarkt, om goed en adequaat te kunnen (en durven) participeren en om zichzelf te kunnen ontwikkelen,

¹ www.telmeemettaal.nl

- De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt vragen om participatie van groepen die nu nog min of meer aan de kant staan of dreigen aan de kant te komen te staan,
- Een geletterde beroepsbevolking essentieel is voor een goed functionerende economie, die voldoende kan concurreren en in kan spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Partners zetten zich in voor een duurzame samenwerking tussen organisaties die laaggeletterden herkennen, signaleren en doorverwijzen naar aanbieders van educatietrajecten en het bieden van een passend aanbod voor de doelgroepen.

5. Aandacht voor preventie en onzichtbaarheid

Het doelmatig aanpakken van laaggeletterdheid vraagt om een lange adem, visie en doorzettingsvermogen. Het kost tijd om een laaggeletterden te scholen. Maar vooral is het een opgave om deze doelgroep in beeld te krijgen en laaggeletterdheid uit de taboesfeer te halen. Mensen, met name autochtonen, schamen zich vaak voor het feit dat ze niet goed kunnen lezen en schrijven. Actief motiveren om hier iets aan te doen is belangrijk. Laaggeletterdheid wordt ook regelmatig verborgen door een probleem dat meer aandacht krijgt. Bij signalering van problemen, bijvoorbeeld werkloosheid of schulden, is het daarom belangrijk om ook te kijken naar de geletterdheid.

Wanneer laaggeletterdheid wordt gesignaleerd en dus in beeld is, wordt het ondersteuningsaanbod van belang. De beschikbaarheid van het (lokale) ondersteuningsaanbod moet dekkend zijn en de toeleiding er naar toe moet goed verlopen.

5.1 Voorkomen is beter dan genezen

Het aanpakken van laaggeletterdheid richt zich vaak op volwassenen. Dat is belangrijk, maar een taalachterstand ontstaat vaak al op heel jonge leeftijd. Daarom is het minstens zo belangrijk om bij de aanpak van laaggeletterdheid veel aandacht te hebben voor het signaleren van taalachterstanden bij jonge kinderen. Voorkomen is immers beter dan genezen.

In 2011 concludeerde het Ministerie van OC&W dat 25 procent van de kinderen die de basisschool verlaat, een taalachterstand heeft van 2,5 jaar! De meesten halen deze achterstand nooit meer in.

Uit onderzoek blijkt ook dat investeren in het jonge kind het meest duurzaam bijdraagt. Kinderen die opgroeien in een taalrijk gezin hebben op driejarige leeftijd 30 miljoen woorden meer gehoord, dan kinderen die opgroeien in een taalarm gezin. Een kind van hoogopgeleide ouders hoort gemiddeld ruim 2.150 woorden per uur. Een kind van ouders met een gemiddelde opleiding hoort er zo'n 1.250 per uur en een kind van ongeschoolde ouders of ouders met een lage opleiding 615.

Een kind uit een taalrijk gezin kent daardoor rond zijn 4e jaar ruim 3000 woorden (actief en passief). Een kind uit een taalarm gezin kent dan 1500 woorden.

Een achterstand op vierjarige leeftijd is enorm lastig om in te lopen, omdat vanaf dat moment ook het begrijpend lezen een steeds grotere rol krijgt in de taalontwikkeling van het kind. Het kunnen verbinden van woorden om (zelfstandig) nieuwe kennis op te doen is dan essentieel. Daarom is het nodig om al vroeg in de voorschoolse periode te starten met het vergroten en stimuleren van de taalvaardigheid.

5.2 Leesstimulering voor iedereen

Ouders hebben een belangrijke rol bij leesstimulering. Al vlak na de geboorte kunnen ouders starten met voorlezen.

Peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en scholen besteden veel aandacht aan voorlezen en later het leren lezen. Het plezier in lezen is belangrijk om een leven lang te blijven lezen.

De beschikbaarheid van boeken is een voorwaarde. Bibliotheken met een actueel aanbod op peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en scholen zijn belangrijk voor kinderen om te kunnen lezen. Voor alle leeftijdsgroepen is een goed functionerende bibliotheek een voorwaarde voor leesstimulering.

5.3 Onzichtbare laaggeletterdheid

De signalering van laaggeletterdheid is soms niet eenvoudig, omdat het vaak niet leidt tot (grote) problemen. Zolang de laaggeletterde zich bevindt in een omgeving, zowel thuis als op het werk, waarin weinig aanspraak wordt gedaan op taalvaardigheden, wordt beperkte taalvaardigheid meestal niet beschouwd als problematisch. Ook bezitten veel laaggeletterden de vaardigheid om via omwegen toch gedaan te krijgen wat nodig is. Met opmerkingen als "ik ben mijn bril vergeten, kunt u het even voorlezen / invullen?" of "mag ik het formulier mee naar huis nemen, zodat ik het even goed kan doorlezen?" zijn laaggeletterden vaak in staat hun gebrekkige taalvaardigheid lange tijd te maskeren. Onzichtbare laaggeletterdheid kun je niet aanpakken. We weten niet hoe groot deze groep in de gemeente Buren is. Als gemeente kun je wel proberen de problematiek van het niet goed kunnen lezen en schrijven uit de taboesfeer te halen, zodat de drempel voor mensen lager wordt om zichzelf te melden voor ondersteuning. Verder ontstaan voor deze groep de problemen pas wanneer er iets fundamenteel verandert in hun leefomgeving. Door bijvoorbeeld plotselinge werkloosheid, het overlijden van iemand die altijd helpt, of confrontatie met een plotselinge beperking kan het zijn dat mensen ineens een beroep doen op andere (financiële) ondersteuning. Dat is een moment dat de laaggeletterde in beeld kan komen bij een (gemeentelijke) instantie, de laaggeletterdheid zichtbaar kan worden en kan worden aangepakt.

6. Conclusie

We kunnen concluderen dat de problematiek van laaggeletterdheid ook in de gemeente Buren serieuze aandacht verdient. Zeker wanneer we ons realiseren dat ongeveer 3100 inwoners tussen de 15 en 65 jaar laaggeletterd zijn en bij 15 tot 20 procent van de kinderen al op jonge leeftijd (2 jaar) een taalachterstand wordt geconstateerd. We kunnen ook concluderen dat de problematiek zich niet beperkt tot een bepaald beleidsgebied. Laaggeletterden komen we tegen binnen welzijn, zorg, onderwijs, maar ook binnen sociale zaken en economische zaken. Het aanpakken van de problematiek vraagt dus om een integrale benadering.

De belangrijkste conclusie is dat het effectief aanpakken van laaggeletterdheid werkt en dat het vraagt om een lange termijnvisie. Het is geen thema van de *quick wins*. Individueel succes is redelijk snel te realiseren, maar de maatschappelijke effecten (minder zorgkosten, minder uitkeringen, betere onderwijsprestaties, etc.) komen pas op de lange termijn. e effecten.

Om op de middellange en lange termijn succes te boeken zal er ook moeten worden geïnvesteerd in het opbouwen van een duurzame (lokale) infrastructuur. Partijen moeten elkaar kennen en makkelijk weten te vinden. Alleen dan is het mogelijk om de problematiek uit de taboesfeer te halen en activiteiten echt op elkaar af te stemmen. Daarom zal ingezet moeten worden op een aanpak voor in ieder geval de komende jaren. Dit geeft ook belangrijke (lokale) spelers de mogelijkheid om structureel aandacht te besteden aan dit thema en hiervoor middelen en menskracht beschikbaar te stellen.

7. Ambitie

De laaggeletterdheid pakken wij aan met de volgende ambities:

- **Ambitie 1:** Bewustwording van de doelgroep zelf als de omgeving creëren ten aanzien van de problematiek inzake laaggeletterdheid. En het taboe doorbreken rondom laaggeletterdheid in de Gemeente Buren.
- **Ambitie 2:** Het aantal deelnemende laaggeletterden aan taaltrajecten laten toenemen door goede en eenvoudige doorverwijzing van professionals naar een Taalcoördinator.
- **Ambitie 3:** Een TaalNetwerk van maatschappelijke partners en vrijwilligers welke een bijdrage leveren aan de bestrijding van laaggeletterdheid en taalachterstanden bij kinderen in de Gemeente Buren
- **Ambitie 4:** Het aantal kinderen dat met een taalachterstand van school komt is minder door leesbevorderingsactiviteiten en inzet van ouders bij leesstimulering. Ouders zijn zich ervan bewust dat (voor)lezen bijdraagt aan de taalontwikkeling van het kind.

Uitwerking van de aanpak zijn beschreven in de Uitvoeringsnotitie Laaggeletterdheid en Leesstimulering Gemeente Buren 2017-2020.



Kom naar het leerpunt

Beter leren schrijven, lezen, rekenen,
omgaan met de computer en internet

Vindt u het lastig om:

- ☐ met de computer om te gaan?
- ☐ internet te gebruiken?
- ☐ brieven te schrijven of te lezen?
- ☐ kranten te lezen?
- ☐ te appen of te mailen?
- ☐ een formulier in te vullen?

U bent niet de enige.

2,5 miljoen volwassenen in Nederland hebben hier moeite mee.

Kom naar het leerpunt.

Een docent van ROC RIVOR staat klaar om u hierbij te helpen.

U bent van harte welkom op het leerpunt! ²⁰¹⁸

Elke donderdag van 9 tot 11 uur

De Valentijn

In de schoolvakanties is het

Saffatinstraat 84

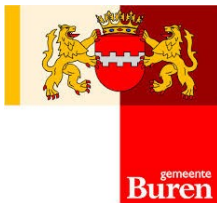
leerpunt gesloten

4021 HN Maurik

Interesse?

Neem vrijblijvend contact op met Angela Smulders ROC RIVOR

t 06 41233963 of loop even binnen bij het leerpunt.



Voorbespreking

Dossiernummer	246
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	1.6
Omschrijving	Programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019–2022; tijd: 22.30 – 23.00 uur
Organisatieonderdeel	Ruimte – Ruimtelijke Ontwikkeling
Eigenaar	Boasson, L.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	23 januari 2018
Agendacommissie	29 januari 2018
Voorbespreking	6 februari 2018
Raadsvergadering	20 februari 2018

Toelichting

Het college heeft het afgelopen jaar stappen gezet om doelen voor de leefomgeving te formuleren. Daarvoor hebben zijn er verschillende sessies geweest met raadsleden, ambtenaren en vertegenwoordigers van diverse organisaties die in de gemeente Buren actief zijn.

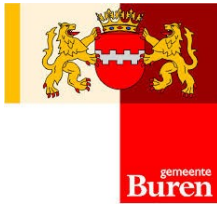
Het college werkt daarmee toe naar een meerjarig programma voor de leefomgeving voor de periode 2019–2022, dat gebaseerd is op de drie pijlers: identiteit, leefbaarheid, betrokkenheid. Deze pijlers komen voort uit de bestaande beleidskaders.

Het meerjarenprogramma stellen we op in een proces dat we doorlopen met college, raad, organisatie en inwoners. Deze startnotitie is het product van de eerste twee stappen in dat proces.

De startnotitie geeft op hoofdlijnen invulling aan relevante en actuele thema's en de doelen voor deze thema's. Na vaststelling van deze hoofdlijnen gaat het college aan de slag met het bepalen van de speerpunten. De speerpunten zullen gebiedsgericht ingevuld worden en gebundeld worden in het meerjarenprogramma voor de leefomgeving.

Voorgesteld besluit

1. De programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019 – 2022 vast te



stellen als kader voor de uitwerking van het meerjarenprogramma voor de leefomgeving.

– waarbij de volgende doelen worden nagestreefd:

o een leefomgeving waarin het voor inwoners, bezoekers en ondernemers prettig leven, vertoeven en werken is;

o bijdragen aan de gezondheid, welbevinden van mensen in onze gemeente, nu en in de toekomst.

– waarbij wordt uitgegaan van zes thema's (duurzaamheid, gezondheid, vitaliteit, zelfredzaamheid, veiligheid, identiteit;

– waarbij kerngericht werken voorop staat.

Besluit

N.v.t.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/18/00831 Z17-47329	

Voorstel ingebracht door A.G. Boasson
Portefeuillehouder A.K. Benschop-van Eldik
Begrotingsprogramma en 02. Ruimte (PROG02) 17. Milieubeheer
taakveld (TAAKV74)

Onderwerp **programma voor de leefomgeving –
Programma-aanpak voor het Programma
voor de leefomgeving 2019-2022**

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit

1. **De programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019 - 2022 vast te stellen als kader voor de uitwerking van het meerjarenprogramma voor de leefomgeving.**
 - **waarbij de volgende doelen worden nagestreefd:**
 - o een leefomgeving waarin het voor inwoners, bezoekers en ondernemers prettig leven, vertoeven en werken is;
 - o bijdragen aan de gezondheid, welbevinden van mensen in onze gemeente, nu en in de toekomst.
 - **waarbij wordt uitgegaan van zes thema's (duurzaamheid, gezondheid, vitaliteit, zelfredzaamheid, veiligheid, identiteit;**
 - **waarbij kerngericht werken voorop staat.**

Samenvatting van het voorstel

Het college heeft de eerste twee stappen gezet om doelen voor de leefomgeving te formuleren. Daarvoor zijn er verschillende sessies geweest met raadsleden, ambtenaren en vertegenwoordigers van diverse organisaties die in de gemeente Buren actief zijn. Het resultaat van deze stappen is vastgelegd in de programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019 - 2022.

Het college werkt daarmee aan een meerjarenprogramma voor de leefomgeving voor de periode 2019-2022, dat gebaseerd is op de drie pijlers: identiteit, leefbaarheid, betrokkenheid. Deze pijlers komen voort uit bestaand beleid en bestaande visies. Het meerjarenprogramma stellen we op in een proces dat we doorlopen met college, raad, organisatie en inwoners.

De programma-aanpak geeft op hoofdlijnen invulling aan relevante en actuele thema's en de doelen voor deze thema's. Na vaststelling van deze hoofdlijnen gaat het college aan de slag met het bepalen van de speerpunten. De speerpunten zullen kerngericht ingevuld worden en gebundeld worden in het meerjarenprogramma voor de leefomgeving.

HOOFDLIJNEN

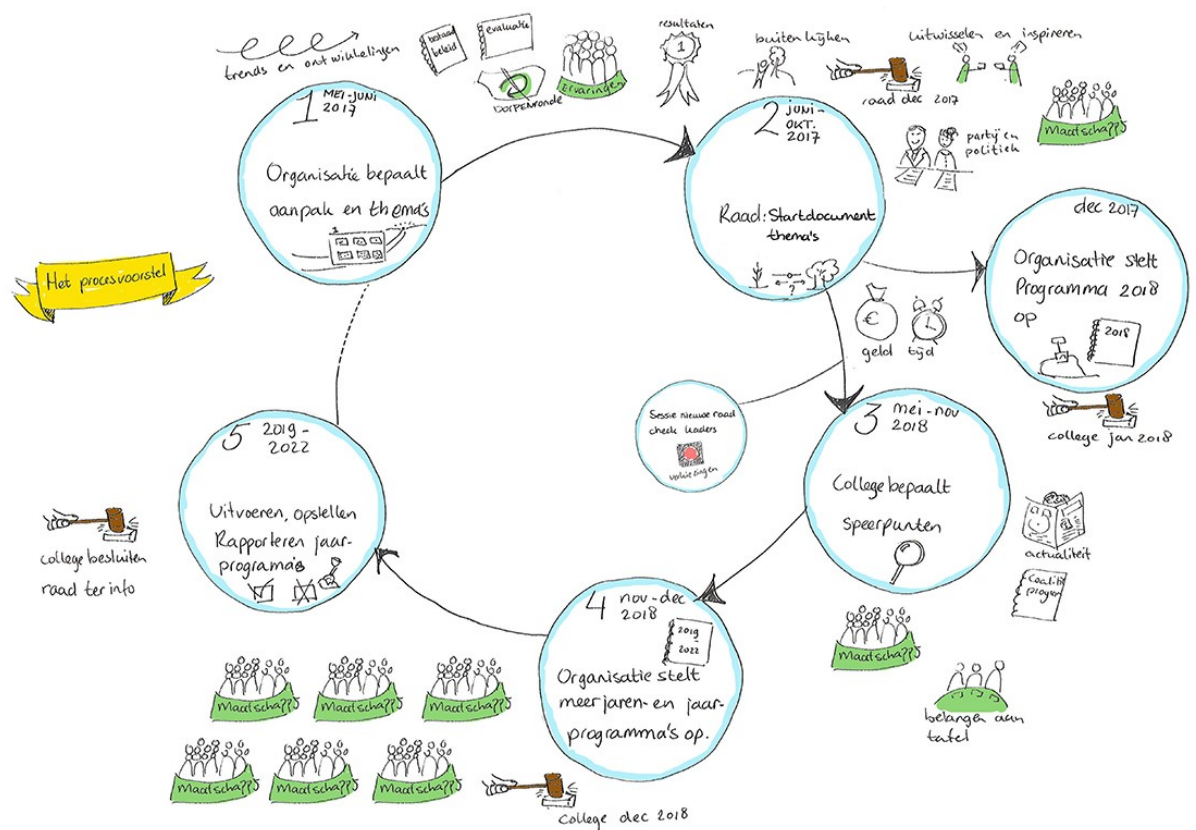
1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

De programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019 – 2022 is een eerste resultaat van het proces waartoe de raad d.d. 27 juni 2017 opdracht gaf door het vaststellen van het procesvoorstel voor de leefomgeving. (RV/17/00768).

Het college heeft sinds dat besluit de stappen gezet om doelen voor de leefomgeving te formuleren. Hiervoor zijn onder andere twee sessies geweest met raadsleden, ambtenaren en vertegenwoordigers van diverse organisaties die in de gemeente Buren actief zijn.

Het college werkt daarmee aan een meerjarenprogramma voor de leefomgeving voor de periode 2019-2022, dat gebaseerd is op de drie pijlers: identiteit, leefbaarheid, betrokkenheid. Deze pijlers komen voort uit bestaand beleid en bestaande visies, waaronder Visie Buren 2030, Kernnota, Integrale Visie Openbare Ruimte en Visie Wmo Jeugd.

Het meerjarenprogramma stellen we op in een proces dat we doorlopen met college, raad, organisatie en inwoners. Hieronder vindt u de visualisatie van het proces. (In het schema is deze programma-aanpak aangeduid als 'startdocument thema's'). Deze programma-aanpak is het product van de eerste twee stappen in dat proces..



2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Kader voor het college om invulling te geven aan het meerjarenprogramma

Deze programma-aanpak is het kader voor het college voor het uitwerken van een meerjarenprogramma voor de leefomgeving 2019-2022. Daarnaast geeft de programma-aanpak een opstap voor de invulling van een omgevingsvisie die de gemeente in het kader van de omgevingswet gaat opstellen.

Uitgangspunt van de programma-aanpak is dat de gemeente streeft naar een leefomgeving waarin het voor inwoners, bezoekers en ondernemers prettig leven, vertoeven en werken is. Dit willen we bereiken omdat het bijdraagt aan de gezondheid en het welbevinden van mensen in onze gemeente, nu en in de toekomst. We willen dit bereiken door samen te werken met inwoners en ondernemers.

In de programma-aanpak zijn integrale doelen geformuleerd voor de onderstaande thema's:

- zelfredzaamheid;
- veiligheid;

- identiteit;
- duurzaamheid;
- vitaliteit;
- gezondheid.

De programma-aanpak geeft voor deze thema's antwoord op de vragen:

- Wat willen we bereiken en waarom?
- Hoe willen we dat gaan bereiken?

Bij de uitwerking van het meerjarenprogramma voor de leefomgeving zal het college concreter invulling geven aan deze doelen, met antwoord op de vragen:

- Wat gaan we doen?
- Waar gaan we dat doen?
- Met wie gaan we dat doen?

Voor de invulling van deze vragen gaan we de kernen langs en nodigen we inwoners en ondernemers uit om te achterhalen wat we de komende jaren in het kader van de doelen van het programma voor de leefomgeving voor elkaar kunnen betekenen.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Door meer ruimte te geven aan betrokken partijen in de kernen bestaat de kans dat er voorstellen worden ingebracht die niet volledig passen binnen bestaand beleid. Dit vraagt om ruimte voor creativiteit van de ambtelijke organisatie, het college en de gemeenteraad.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

1. Het college kan nog niet aan de slag met de uitwerking van het meerjarenprogramma voor de leefomgeving, met als gevolg dat er eind 2018 geen meerjarenprogramma 2019-2022 ligt.
2. De doelen zoals in deze programma-aanpak geformuleerd kunnen niet als opstap dienen voor de omgevingsvisie.

5. Is het een begrotingswijziging?

Niet voor de begroting van 2018.

Er volgt een onderbouwd voorstel bij de kadernota voor 2019, zie paragraaf 8 Financiën.

TOELICHTING EN UITVOERING

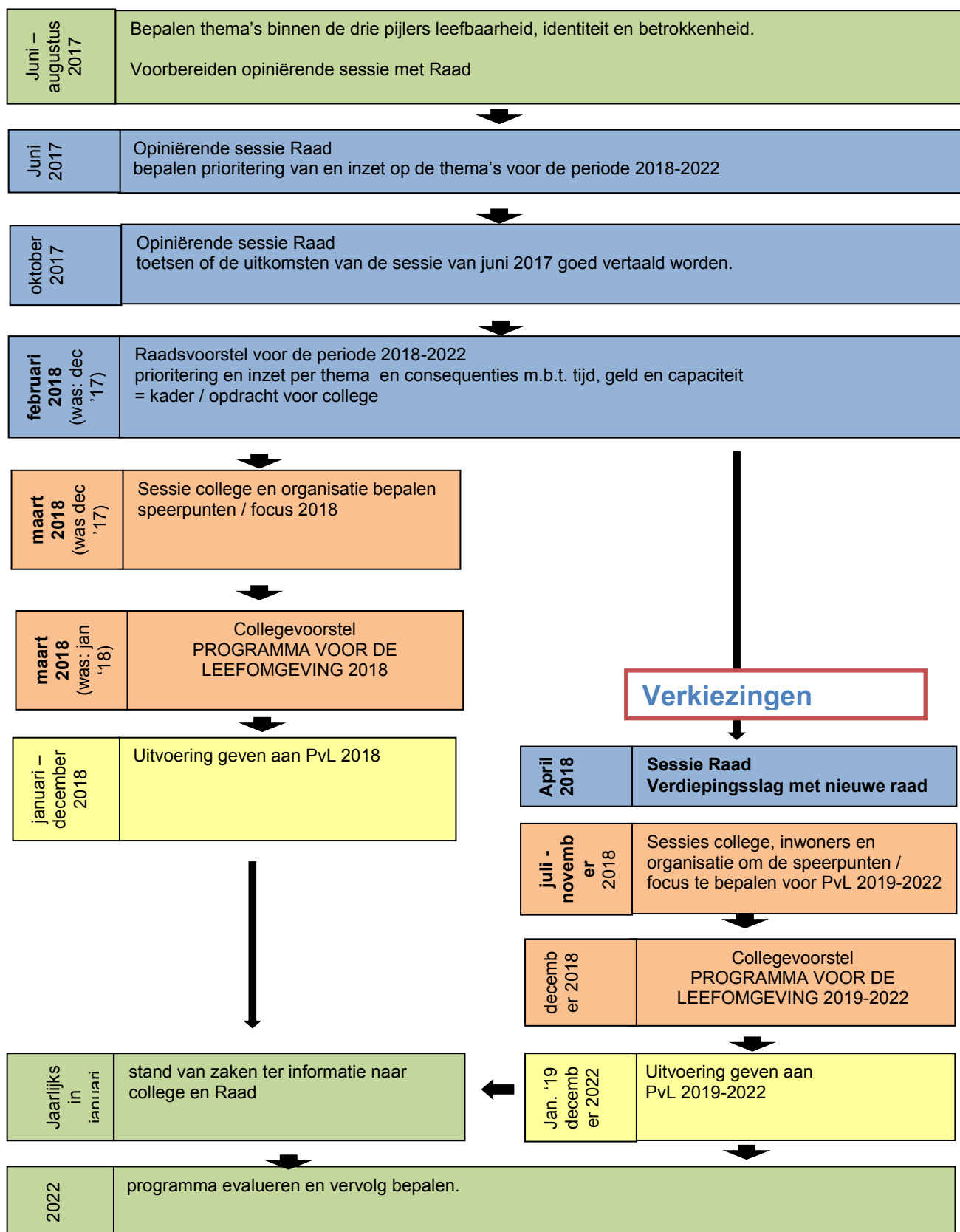
6. Beleidskader

De programma-aanpak is een eerste resultaat van het proces waartoe u d.d. 27 juni 2017 opdracht gaf door het vast stellen van het procesvoorstel voor de leefomgeving (RV/17/00768).

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Planning en evaluatie:

Zie het schema op de volgende bladzijde. Dit is de planning zoals opgenomen in het bovengenoemde procesvoorstel. Wijzigingen ten opzichte van het procesvoorstel zijn weergegeven in vetgedrukte letters.



8. Financiën

De voorgestelde thema's en doelen leiden in 2018 niet tot bijstelling van de begroting of tot uitbreiding van het personeel. Voor het proces in 2018 van het programma voor de leefomgeving is projectbudget beschikbaar gesteld van € 20.000,- (RV/17/00768).

We verwachten dat er budget nodig is voor de periode 2019-2022 om de programma-aanpak te voeren. Voor het meerjarenprogramma in de periode 2019-2022 zal in de kadernota 2019 een onderbouwd voorstel worden gedaan om jaarlijks een bedrag hiervoor vrij te maken.

9. Communicatie

Bij het bepalen van de prioritering van de thema's door de raad is het maatschappelijk veld uitgenodigd om de raad van input te voorzien. Bij het vervolgtraject van het college worden inwoners, ondernemingen en betrokkenen.

10. Burgerparticipatie

Bij het formuleren van doelen is het maatschappelijk veld betrokken geweest. Zij zijn gevraagd om hun input te leveren op de sessie van 28 oktober 2018. Inwoners krijgen in het vervolgtraject een nadrukkelijke rol bij het invullen van de gebiedsprogramma's. Voor de invulling van het meerjarenprogramma houden we kerngerichte bijeenkomsten waarvoor inwoners, ondernemingen en andere betrokkenen uitgenodigd worden om het meerjarenprogramma in te vullen.

11. Deregulering

Niet van toepassing

12. Achtergrondinformatie

Zie programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019 – 2022 in de bijlage

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019 - 2022

Inlichtingen bij:

Naam	Boasson / Jacobs
Afdeling	Ruimte

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
20 februari 2018	RV/18/00831	

Onderwerp leefomgeving

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. ;

besluit:

1. De programma-aanpak voor het programma voor de leefomgeving 2019 - 2022 vast te stellen als kader voor de uitwerking van het meerjarenprogramma voor de leefomgeving.
2. Vast te stellen dat binnen deze programma aanpak de volgende doelen worden nagestreefd:
 - een leefomgeving waarin het voor inwoners, bezoekers en ondernemers prettig leven, vertoeven en werken is;
 - bijdragen aan de gezondheid, welbevinden van mensen in onze gemeente, nu en in de toekomst.
3. Vast te stellen dat hierbij wordt uitgegaan van de volgende zes thema's: duurzaamheid, gezondheid, vitaliteit, zelfredzaamheid, veiligheid, identiteit. Nadere invulling vindt plaats in het meerjarenprogramma;
4. Vast te stellen om hierbij kerngericht te werken waarbij ruimte is voor verschillen tussen kernen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 20 februari 2018

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Programma-aanpak voor de Leefomgeving 2019-2022

Wat willen we bereiken?

We streven naar een leefomgeving waar het voor inwoners, bezoekers en ondernemers prettig leven, vertoeven en werken is.

Waarom willen we dit bereiken?

Omdat dit bijdraagt aan de gezondheid en het welbevinden van mensen in onze gemeente, nu en in de toekomst

Hoe willen we dit bereiken?

Binnen het programma voor de leefomgeving werken we samen met inwoners en ondernemers aan de onderwerpen die voor hen van belang zijn.

Uitgangspunten
Bestaand beleid en visies o.a.: - Buren 2030 - Kernnota 2010 - Landschapsontwikkelingsplan - Koepelvisie - Integrale visie en beleid openbare ruimte (IVOR IBOR 2015 en 2016) - Woonvisie - Burense visie op het Kind (verwacht feb 2018) - Visie Wmo Jeugd (2017)
Monitors en peilingen o.a.: - Veiligheidsmonitor - Burgerpeilingen
Trends en ontwikkelingen: - O.a. klimaatverandering, belang van zelfredzaamheid. - Lopende beleidsontwikkelingen - Andere overheden
Input uit sessies met raad: - 12 september 2017 (raad en organisatie) - 28 oktober 2017 (raad en partners)

Programma-aanpak: Raad

Thema's voor de Leefomgeving
Het programma voor de leefomgeving faciliteert het proces waarmee invulling wordt gegeven aan de pijlers leefbaarheid, betrokkenheid en identiteit. We gaan uit van de volgende thema's: Thema's - Duurzaamheid - Gezondheid - Vitaliteit - Zelfredzaamheid - Veiligheid
Wat willen we bereiken? Welke ambitie hebben we, welke bedoeling, waarom willen we dit?
Hoe gaan we dat doen? We werken kerngericht, waarbij de thema's het startpunt zijn voor het gesprek met de kernen. We spiegelen de actualiteit in de kernen met het gemeentelijk beleid en bestaande uitvoeringsprogramma's, en creëren samen passende oplossingen in het meerjaren-programma. Vanuit praktische overwegingen zullen we kernen clusteren. We doen niet overal hetzelfde, er ontstaan verschillen. Sommige maatregelen gelden wel voor de hele gemeente.

Programma uitwerking: college

(Meer)jarenprogramma's
Wat gaan we doen: We gaan in gesprek met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen. Met hen benoemen we concrete doelstellingen, acties, projecten en activiteiten. Dit werken we uit in een kerngericht meerjarenprogramma voor de leefomgeving.
Waar gaan we het doen? We volgen een aanpak die kerngericht is, en werken uit in welke volgorde en op welke momenten we de kernen bezoeken.
Met wie gaan we het doen? Uitvoering vindt plaats in verschillende vormen van samenwerking met inwoners en ondernemers. Vanuit bestaand beleid over burgerparticipatie maken we hierover werkafspraken.

Hoe lees ik dit document?

Dit document is het kader voor het meerjarenprogramma voor de leefomgeving. Links ziet u wat we met dit meerjarenprogramma willen bereiken. De drie tabellen hierboven laten zien hoe dit meerjarenprogramma tot stand komt. De middelste kolom gaat over de programma-aanpak waarvoor de raad om instemming wordt gevraagd. De thema's waaraan de programma-aanpak bijdraagt vindt u uitgewerkt op andere zijde van dit document. De rechter kolom laat zien welke vervolgstappen door het college worden gezet om het meerjarenprogramma in te vullen.



Buren wil een landelijke en dynamische gemeente zijn. Buren is mooi, authentiek en succesvol, dit willen we behouden en versterken. Buren ligt in de Betuwe, de regio Rivierenland, en dat is te zien aan ons mooie en historisch waardevolle rivierenlandschap en internationaal succesvolle fruitteelt. We willen die identiteit graag versterken. Dat betekent dat we ruimte en maatwerk bieden aan de identiteit van de verschillende kernen en gebieden. Verschil mag er zijn!

Thema's waaraan het meerjarenprogramma voor de leefomgeving bijdraagt



Veiligheid

Wat willen we bereiken?

We willen het gevoel van veiligheid bij onze inwoners vergroten. We willen bereiken dat het bewustzijn en de zelfredzaamheid groter wordt. Belangrijke onderwerpen hierbij zijn preventie van ongelukken en misdrijven, handelswijze bij hoog water en inzet van slimme technologieën. We willen en moeten voldoen aan onze wettelijke taken als het gaat om handhaving en vergunningverlening om de veiligheid te waarborgen.



Vitaliteit

Wat willen we bereiken?

We willen een vitale Burense samenleving waarin iedereen zich nuttig en gewaardeerd voelt. We willen werken aan sterke sociale netwerken en fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte. We willen dat iedereen een prettig thuis vindt in onze gemeente. Dit thema hangt samen met zelfredzame inwoners en met een goede gezondheid. Binnen dit thema hebben we ook aandacht voor minderheden. We vinden het belangrijk dat alle kinderen voldoende kansen krijgen om zich te ontwikkelen en dat eenzaamheid teruggedrongen wordt.



Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We willen onze leefomgeving voorbereiden op de toekomst. Concretere doelen daarvoor moeten worden verwoord in een nieuwe visie op duurzaamheid. Onderwerpen die in dit thema relevant zijn voor de leefomgeving zijn onder andere: energietransitie, circulaire economie, biobased economy en biodiversiteit. Bij de ontwikkeling van de visie is het van belang om rekening te houden met de pijlers en andere thema's van het programma voor de leefomgeving.



Zelfredzaamheid

Wat willen we bereiken?

We willen de zelfredzaamheid van onze inwoners vergroten en inzetten. Iemand is zelfredzaam als deze persoon regie heeft over zijn/haar eigen leven. In onze gemeente wonen veel doeners, mensen die vooruit willen en verschil willen maken. Maar ook voor mindere krachtige mensen willen wij als gemeente klaar staan. We gaan uit van talenten, zodat iedereen, ook met een beperking, zo veel mogelijk zelfredzaam kan zijn. We willen uitgaan van de mogelijkheden, wensen en behoeften die leven bij inwoners en andere betrokkenen zodat we op maat ondersteuning kunnen bieden.



Gezondheid

Wat willen we bereiken?

We willen de fysieke, sociale en mentale gezondheid bevorderen. Inwoners en bezoekers van de gemeente Buren hebben recht op een gezonde leefomgeving. Het gaat dan bijvoorbeeld om luchtkwaliteit, waterkwaliteit en andere technische milieuaspecten. Ook willen we stimuleren dat mensen voldoende bewegen en gezond eten. We willen ook gebruik maken van onze openbare ruimte, ons landschap en onze lokale economie om de gezondheid van te bevorderen.



Voorbespreking

Dossiernummer	250
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	2.2
Omschrijving	Brandweezorgplan en organisatieontwikkeling VRGZ; tijd: 20.15 – 20.45 uur
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoering – Juridische Zaken
Eigenaar	Smits, B.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	23 januari 2018
Agendacommissie	29 januari 2018
Voorbespreking	6 februari 2018
Raadsvergadering	20 februari 2018

Toelichting

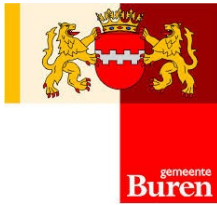
Collegevoorstel dat behoort bij het raadsvoorstel 'Brandweezorgplan en organisatieontwikkeling VRGZ'. In het AB van de VRGZ is afgesproken om in iedere gemeente hetzelfde voorstel te gebruiken. Format en tekstueel wijken de documenten daardoor af van het Burense format.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het voorgenomen besluit van het algemeen bestuur VRGZ ten aanzien van het conceptbrandweezorgplan (ad.1).
2. Voor 2018 een incidentele bijdrage verlenen van € 26.381,- ter dekking van de regionale frictiekosten van € 500.000,-- voor de organisatieontwikkeling (ad.2).
3. Voor 2018 incidenteel een bijdrage verlenen van in € 12.320,- ter dekking van het totale regionale tekort van € 233.500,-- (ad.3).
4. Een structurele bijdrage verlenen van € 30.075,- ter compensatie van de cao-kosten van de VRGZ van € 570.000,-- (ad.3).
5. De financiële consequenties worden meegenomen bij de eerstvolgende tweemaandelijks rapportage.
6. De voorgaande vier besluiten kenbaar te doen maken aan het dagelijks bestuur van VRGZ.

Besluit

N.v.t.



Toelichting

Toezeggingen college:

- 1. dekkingsplan voor de kosten van dit voorstel;**
- 2. inzicht in de ontbrekende financiële informatie voor Buren en Culemborg;**
- 3. inzicht in het verwachte exploitatieresultaat en resultaat bezuinigingen in 2017.**

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
30 januari 2018	RV/18/00832	

Voorstel ingebracht door B. Smits
Portefeuillehouder J.A. de Boer MSc
Begrotingsprogramma en
taakveld

Onderwerp **Brandweezorgplan en
organisatieontwikkeling VRGZ**

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit

1. Instemmen met het voorgenomen besluit van het algemeen bestuur VRGZ ten aanzien van het concept-brandweezorgplan (ad.1).
2. Voor 2018 een incidentele bijdrage verlenen van € 26.381,- ter dekking van de regionale frictiekosten van € 500.000,-- voor de organisatieontwikkeling (ad.2).
3. Voor 2018 incidenteel een bijdrage verlenen van in € 12.320,- ter dekking van het totale regionale tekort van € 233.500,-- (ad.3).
4. Een structurele bijdrage verlenen van € 30.075,- ter compensatie van de cao-kosten van de VRGZ van € 570.000,-- (ad.3).
5. De financiële consequenties worden meegenomen bij de eerstvolgende tweemaandelijksse rapportage.
6. De voorgaande vier besluiten kenbaar te doen maken aan het dagelijks bestuur van VRGZ.

Samenvatting van het voorstel

Dit voorstel gaat in op de volgende onderwerpen:

- Het brandweezorgplan waardoor een betere dekking ontstaat op het gebied van brandweezorg
- De organisatieontwikkeling van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna VRGZ)
- Financiële bezuinigingen VRGZ en gemeentelijke bijdrage

Aan het gemeentebestuur wordt gevraagd een zienswijze te geven aan het dagelijks bestuur over de hiervoor beschreven voorgenomen besluitvorming over de financiële bijdragen. Het voornemen is dat in 19 april 2018 in het algemeen bestuur VRGZ met medeneming van de gemeentelijke reacties een definitief besluit wordt genomen over de financiële bijdrage die aan gemeenten wordt gevraagd.

Ad.1.Brandweezorgplan

Het regiobestuur heeft in 2014 een visie op de brandweezorg vastgesteld. Daarin is de ambitie beschreven om de brandweezorg in Gelderland-Zuid zodanig te organiseren dat de brandweer op basis van risicogestuurd werken modern en toekomstgericht blijft. Dit geldt voor zowel de risicobeheersing als voor incidentbestrijding. Onderdeel daarvan is ook om sterk in te zetten op de 'voorkant van de brandweer', de preventieve taak.

Deze ambitie is nu vertaald naar een Brandweezorgplan basisbrandweezorg, dat de optimalisatie van de plaatsing van 1^{ste} en 2^e tankautospuitten, redvoertuigen en hulpverleningsvoertuigen beschrijft.

Op basis van gedegen onderzoek en daaruit verkregen data is bekeken op welke wijze de brandweezorg nu functioneert en in de toekomst kan functioneren. Daarbij is onder meer gekeken naar:

- Wettelijke normeringen voor opkomsttijden.
- Het bestaan van 36 posten in de regio.
- Het aanhouden van operationele grenzen.
- Bedrijfsvoeringsaspecten.
- Aanvullende risicobeheersingsmaatregelen.

In het brandweezorgplan is een systematiek uitgewerkt voor de basisbrandweereenheid (eerste tankautospuiter), waarbij op basis van de risico's en de tijdsoverschrijding maatregelen zijn bepaald om te zorgen dat de overschrijding van opkomsttijden aanvaardbaar wordt. Deze maatregelen zijn zowel op het gebied van risicobeheersing als incidentbestrijding.

De uitkomst van de systematiek is, dat in grote delen van de regio overschrijdingen zijn van de wettelijke normtijden voor de eerste tankautospuiter. Dit is een landelijk beeld. De VRGZ is daarin niet uniek. Voorgesteld wordt om verbetering van de opkomsttijden te organiseren, daar waar dat het meest nodig is. De meest effectieve en meest proportionele maatregel daarvoor is het terugdringen van de uitrijtijden¹ van de brandweer. Daarnaast worden maatregelen getroffen in de voorbereiding van incidentbestrijding, zodat een inzet zo optimaal mogelijk kan verlopen. Als compenserende maatregel wordt verder sterk ingezet op het voorkomen van brand, door voorlichting en het versterken van brandveiligheidsbewustzijn.

Tweede tankautospuiter: slagkracht organiseren binnen 15 minuten

Bij 71 % van de objecten kunnen binnen 15 minuten twee tankautospuitten ter plaatse zijn en bij 98 % van de objecten binnen 18 minuten. Dit is gebaseerd op één tankautospuiter per post. Door op de post Tiel en Wijchen een tweede tankautospuiter te plaatsen kan 80 % van de objecten binnen 15 minuten bereikt worden met twee tankautospuitten en 98 % binnen 18 minuten. De bedrijfsvoering op deze posten vraagt nader onderzoek om de inzetbaarheid van de tweede tankautospuiter te garanderen.

Redvoertuig: bereiken van de meeste inwoners binnen 15 minuten

Voor de redvoertuigen is uitgegaan van de huidige zes redvoertuigen. Bekeken is bij welke positionering de meeste inwoners bereikt worden. De beste dekking wordt gerealiseerd bij positionering van het redvoertuig in Druten in plaats van in Groesbeek. Omdat dit een marginale verbetering is van de risicodekking en dit initiële kosten met zich meebrengt, is er geen urgentie om het redvoertuig te verplaatsen. Daarmee blijven de zes redvoertuigen gepositioneerd op de huidige locaties.

Hulpverleningsvoertuig: risicolocaties binnen 20 minuten bereiken

¹Uitrijtijd: Is de tijd die de brandweer nodig heeft vanaf het moment van de melding bij de meldkamer tot aan het vertrek van de kazerne.

De veiligheidsregio beschikt over vier hulpverleningsvoertuigen. De locatie van de hulpverleningsvoertuigen blijft ongewijzigd. Bij de aanbesteding van de hulpverleningsvoertuigen in 2022 zal zowel het aantal, de uitvoering en de locatie van de hulpverleningsvoertuigen ter advies en besluitvorming voorgelegd worden aan het bestuur.

Alternatieve scenario's

Theoretisch kan bedacht worden dat het nog meer investeren in spullen en aantrekken van mensen leidt tot een betere dienstverlening. Doch dit leidt tot zodanige exorbitante investeringen in personeel, materieel, opleidingen etc. dat niet gesproken kan worden van kosten die maatschappelijk verantwoord zijn.

Omgekeerd is het bezuinigen op een brandweerpost ook niet reëel, omdat de genoemde opkomsttijden zullen toenemen en de slagkracht van de brandweer afneemt (het duurt langer voordat twee tankautosputen bij het incident zijn, indien nodig).

Conclusie:

De veiligheid neemt toe door de transparantie die is ontstaan, het aanwezige inzicht in de opkomsttijden en de aanvullende maatregelen die worden genomen. De hiervoor genoemde overschrijdingen van de opkomsttijden zijn landelijk gezien geen uitzondering. Andere regio's geven een vergelijkbaar beeld.

Voorts wordt opgemerkt dat een 100 % dekking alleen kan worden bereikt door buitensporige investeringen die niet als proportioneel worden beschouwd. Met betrekking tot de opkomsttijd in Batenburg wordt daarom ingezet op extra maatregelen om de overschrijding aanvaardbaar te maken. Met de gekozen systematiek en de concrete invulling daarvan kan gesproken worden van een aanvaardbare basisbrandweezorg. Het uitvoeren van het Brandweezorgplan betekent een investering in de kwaliteit van de brandweezorg, die tegelijkertijd per saldo een besparing oplevert van € 91.500.

Voorlopig besluit VRGZ

Het algemeen bestuur van de VRGZ heeft op 14 december 2017 ingestemd met het voorliggende concept-brandweezorgplan en het navolgende **voorgenomen** besluit genomen:

A. Eerste tankautosput

- De overschrijding van opkomsttijden bij markante objecten ex. artikel 2.2 BOR als volgt vast te stellen:
 - overschrijding opkomsttijden met minder dan 10%:
 - aanvaardbaar *zonder* maatregelen bij risicocategorie 2 en 3;
 - aanvaardbaar *met* te nemen maatregelen bij risicocategorie 4;
 - overschrijding opkomsttijden tussen 10 en 25%:
 - aanvaardbaar *zonder* maatregelen bij de risicocategorie 2;
 - aanvaardbaar *met* te nemen maatregelen bij de risicocategorie 3 en 4;
 - overschrijding opkomsttijden boven 25%:
 - aanvaardbaar *met* te nemen maatregelen bij alle risicocategorieën.
 - het bestuur stelt de opkomsttijd in Batenburg niet vast en zet in op extra maatregelen om de overschrijding aanvaardbaar te maken²
- De overschrijding van opkomsttijden bij minder markante objecten (overwegend wonen en industrie) op gebiedsniveau als volgt vast te stellen:
 - aanvaardbaar *zonder* maatregelen in die gebieden die een overschrijding van opkomsttijden beneden de 25% hebben;
 - aanvaardbaar *met* maatregelen in die gebieden waarin meer dan de helft van het gebied een overschrijding heeft van boven de 25%;

² Artikel 3.2.1, lid 3 Besluit Veiligheidsregio's: Het bestuur van de veiligheidsregio stelt geen opkomsttijd vast die hoger is dan achttien minuten.

- het bestuur stelt de opkomsttijd in Batenburg niet vast en zet in op extra maatregelen om de overschrijding aanvaardbaar te maken
- Voor alle 9 BRZO-bedrijven maatregelen nemen op grond van maatwerk en de overschrijding van de opkomsttijden als aanvaardbaar vaststellen.

B. Tweede tankautospuut

- Vaststellen van de streefnorm dat de 2^e TS bij 80% van de objecten in de veiligheidsregio binnen 15 minuten aanwezig moet zijn.
- Vaststellen dat alleen op de posten Tiel en Wijchen een tweede tankautospuut behouden blijft.

C. Redvoertuig

Vaststellen dat de huidige spreiding van de redvoertuigen gehandhaafd blijft.

D. Hulpverleningsvoertuig

Vaststellen dat de huidige spreiding van de hulpverleningsvoertuigen gehandhaafd blijft.

Als gevolg van het verdwijnen van een tweede tankautospuut op een post het verminderen van het aantal vrijwilligers via natuurlijke uitstroom te laten verlopen en de daarmee gepaard gaande financiële besparing over tien jaar uit te smeren. Dit betekent voor de brandweer een taakstelling per jaar van € 15.000,- over een periode van tien jaar.

Proces

Aan het gemeentebestuur wordt gevraagd een zienswijze te geven over de hiervoor beschreven voorgenomen besluitvorming. Op 19 april 2018 wordt aan de hand van de gemeentelijke reacties een definitief besluit genomen over het brandweezorgplan in het algemeen bestuur van de VRGZ.

Ad.2.Organisatieontwikkeling VRGZ

Het regiobestuur heeft onlangs maatregelen genomen naar aanleiding van geconstateerde problemen bij het management van de VRGZ. Naast het normaliseren van de interne verhoudingen werd aan de algemeen directeur ad interim de opdracht gegeven om een nieuwe visie te formuleren voor de VRGZ en daarvan afgeleid een nieuwe organisatiestructuur.

De nieuwe visie richt zich op de uitvoering van taken op het terrein van de fysieke veiligheid met oog voor de sociale veiligheid. Het streven is dat wordt gewerkt in een netwerkstructuur en verbindingen met partners wordt gelegd. Accenten worden gelegd bij integraal werken, het centraal stellen van de professional, zelfsturing van teams en de samenwerking met gemeenten, die meer wordt aangehaald.

Dit betekent dat:

- Er meer focus komt voor de kerntaken van de VRGZ.
- Meer wordt toegewerkt naar een compactere en efficiëntere organisatie.
- Meer wordt geopereerd als verlengd lokaal bestuur; de VRGZ is er voor en van gemeenten.
- Er een cultuur ontstaat binnen de VRGZ waarbinnen meer zelfstandig wordt geopereerd en als centrale kernwaarden worden gehanteerd vertrouwen, verbinding en waardering leiderschap.

Het opstellen van een nieuwe visie is niet alleen benut voor de nieuwe interne samenwerking. Tevens is de visie benut om de samenwerking met gemeenten te intensiveren en gemeenten weer het gevoel te geven dat ze opdrachtgever, partner en afnemer zijn van de VRGZ. De VRGZ is verlengd lokaal bestuur en doet gezamenlijk met de gemeenten zaken die van belang zijn voor de inwoners van het gebied en hebben hiervoor een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De visie wordt daarom in het

vroege voorjaar 2018 samen met de uitkomsten van een overleg met gemeentesecretarissen gecompleteerd.

In de contouren van de visie zoals die nu voorligt kiezen we voor een meer netwerkachtige benadering van werken, voor zoveel mogelijk neerleggen van zelfstandigheid bij de medewerkers in de organisatie, voor coachend leiderschap, voor een focus op veiligheid en niet op ondersteuning, voor een proactieve houding en voor ruimte voor de professional, die zoekt naar verbinding. De inhoud moet vooropstaan en de ondersteuning moet daaraan willen bijdragen.

Dit heeft gevolgen voor de organisatie, de opbouw en inrichting, alsmede voor de werkwijze en daarbij behorend(e) houding en gedrag, alsmede competenties en vaardigheden, van diezelfde medewerkers. Overeenkomstig daarmee heeft het regiobestuur op 14 december 2017 aan de algemeen directeur a.i. de opdracht gegeven de organisatieontwikkeling verder uit te werken. Het een en ander zal in de tweede helft van 2018 leiden tot de noodzakelijk geachte organisatiewijzigingen. Met handhaving van een adequate dienstverlening zal de nieuwe wijze van organiseren en werken naar inschatting uiteindelijk een structurele besparing opleveren van € 200.000,-- vanaf 2019, zie hierna.

Zoals bij elke reorganisatie zullen frictiekosten plaatsvinden. Hierbij valt te denken aan kosten ter begeleiding van personeel dat bovenmatig wordt, kosten voor opleidingen, kosten voor het gewenste cultuurtraject etc. Wij ramen deze kosten, gelet op ervaringen elders, op € 500.000,--. Voor een nadere duiding wordt verwezen naar onderstaande tabel.

Instrumenten	Euro's
MD traject (sector- en afdelingshoofden)	80.000
Integraal management (teamleiders)	60.000
Training adviseurs (business partner)	35.000
Doorontwikkeling n.a.v. visie, kernwaarden richting medewerkers	50.000
Ontwikkeling afdeling bedrijfsvoering	30.000
Ontwikkeling Veiligheidsbureau en bureau GHOR	20.000
Overige opleidingen medewerkers en management inzake sociale veiligheid, netwerken.	100.000
Begeleiding van medewerkers/managers die o.b.v. strategische persoonsplanning niet meer passen bij de gewenste organisatie(cultuur). Dit is exclusief eventuele wachtgeldverplichting	125.000
Totaal	500.000,--

Ad.3.Financiën

In de zienswijzen van gemeenten op de concept-begroting 2018 VRGZ werd duidelijk dat in zijn algemeenheid het gevoel was dat gemeenten onaangenaam werden verrast. Het regiobestuur onderkent en erkent dit gevoel. Het regiobestuur heeft de ontstane situatie als uiterst vervelend ervaren om gemeenten hiermee te confronteren. Voor geen enkele gemeente is het prettig om met financiële tekorten geconfronteerd te worden. Zeker niet van een gemeenschappelijke regeling waar gevoelsmatig weinig op te sturen valt. Het regiobestuur heeft toen aangegeven hierop scherper te zijn en duidelijker te rapporteren als er wijzigingen zijn die leiden tot mogelijke financiële implicaties voor gemeenten.

De bespreking van de concept-begroting 2018 van de VRGZ op 29 juni 2017 heeft er toe geleid dat de begroting werd vastgesteld met een tekort van € 853.000,--.

Aan de regio werd de opdracht gegeven naar dekkingsvoorstellen te zoeken om dit tekort te dekken.

In de eerdergenoemde brief werd aangegeven dat het streven was dat het bezuinigingspakket voldoende soelaas biedt om het gesignaleerde tekort van € 853.000,-- op te lossen. Aangegeven werd ook dat de uitkomst van de bestuurlijke besluitvorming zodanig zou kunnen zijn dat voor een deel van het eerder genoemde bedrag geen oplossing wordt gevonden. Indien deze mogelijkheid zich voor zou doen zou aan gemeenten voor dat deel om een verhoging van de inwonerbijdrage worden gevraagd. Gezien de aard van de (publieke) activiteiten van de VRGZ is er namelijk geen andere mogelijkheid om het tekort aan te vullen.

Algemene contouren

Deze zoektocht is gebeurd tegen de achtergrond dat de VRGZ garant moet staan voor een organisatie die kwalitatief goede dienstverlening biedt. De inwoners en gemeenten moeten er van op aan kunnen dat de operationele dienstverlening op de terreinen van ambulancezorg, brandweer, meldkamer en de voorbereiding en bestrijding van rampen en crisis betrouwbaar en adequaat is. Dit uitgangspunt is de basis voor het bestaansrecht van de VRGZ.

Op grond hiervan biedt VRGZ de deelnemende gemeenten en haar inwoners een betekenisvolle meerwaarde die bijdraagt aan een veilige leefomgeving. Alleen dan, is de overtuiging van het bestuur, zijn gemeenten bereid voor deze meerwaarde jaarlijks een financiële bijdrage te betalen.

Voor het gemeentebestuur is tevens belangrijk dat deze toegevoegde waarde van de VRGZ geschiedt tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De financiële bijdrage moet met andere woorden in verhouding staan tot de beoogde effecten van de maatregelen om de operationele dienstverlening op peil te houden en -indien mogelijk- verder te professionaliseren door slimmer om te gaan met middelen en inzet van mensen.

Een derde pijler voor het bestaansrecht van de VRGZ is dat zij een organisatie is die van en voor gemeenten is. Het gevoel bij gemeenten ontstond dat de VRGZ los staat van gemeenten. Dit werd mede gevoeld door het feit dat gemeenten verrast werden door de aanbidding van de concept-begroting 2018 met een structureel tekort. Het voornemen van de VRGZ is om in 2018 stappen te zetten naar een nieuwe organisatie die leidt tot meer samenwerking met en voor gemeenten. Een organisatie die in overleg met gemeenten verantwoordelijkheid neemt om veiligheidsvraagstukken op te lossen.

Met dit kader als achtergrond vindt het bestuur dat er een soort "ondergrens" is van financiële bezuinigingsmogelijkheden bij de VRGZ. Het bestuur beseft dat deze ondergrens alleen wordt geaccepteerd door gemeenten als de VRGZ blijf geeft een uiterste krachtingspanning gedaan te hebben om bezuinigingsmogelijkheden te vinden. Bezuinigingsmogelijkheden, die er voor zorgen dat slim wordt omgegaan met mensen en middelen en behoud of zelfs verbetering van de dienstverlening.

Met de erkenning van de hiervoor genoemde ondergrens vindt het bestuur dat gezien de financiële uitzettingen (zie hierna) niet alle financiële tegenslag door de VRGZ zelf kan worden opgevangen. Daarop heeft ze soms geen enkele invloed of zijn in het verleden bezuinigingen opgelegd op verzoek van gemeenten (zie hierna). Tevens heeft de VRGZ in het verleden extra taken tot zich genomen (zie hierna), waarvan achteraf bedacht kan worden of dit wel zo verstandig is geweest.

Gerealiseerde bezuinigingen

Om de bezuinigingsmogelijkheden in het juiste perspectief te plaatsen wordt hieronder in beeld gebracht welke bezuinigingen de VRGZ de afgelopen jaren reeds heeft gerealiseerd. Over 2015 en 2017 zijn bezuinigingen gerealiseerd oplopend tot een bedrag van ruim € 3,3 mln

Bezuinigingen t/m begroting 2017

Onderwerp	2015	2016	2017
Formatie	600.000	600.000	641.525
Roosterefficiency 24-uurs dienst	0	0	100.000
Uitrukvergoedingen (STOOM)	100.000	130.000	130.000
Opleiden, trainen en oefenen	0	85.000	85.000
Vrijwilligersvergoedingen	100.000	185.000	185.000
Overige personeelslasten	50.000	75.000	92.500
Huisvestingslasten	400.000	400.000	400.000
Facilitaire taken	0	10.000	55.000
Inkoopvoordeel	175.000	200.000	240.000
Wagenparkbeheer	0	0	22.500
Kapitaallasten	1.020.000	1.090.000	1.090.000
Rentelasten	0	100.000	100.000
Inhuur derden	0	25.000	50.000
Algemene kosten	124.000	124.000	124.000
Organisatieontwikkeling	0	0	0
Taken	0	35.000	35.000
Totaal	2.569.000	3.059.000	3.350.525

Lastenverzwaring als gevolg van nieuw beleid

De afgelopen jaren is de VRGZ uiterst terughoudend geweest met het vragen om extra bijdragen aan gemeenten in verband met nieuw beleid. Gezien de financiële positie van gemeenten werd dit niet als passend ervaren. Deze attitude heeft er wel toe bijgedragen dat de begroting van de VRGZ extra is "aangeslagen" voor structurele financiële bijdragen ten behoeve van de volgende onderwerpen.

Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Crisiscommunicatie	37.500	overgenomen van gemeenten en Politie
Blusboten	185.000	extra lasten zijn meerkosten ten opzichte van oude boten
IFV - Geografische informatievoorziening	26.000	gebruik van geografische kaarten voor rampenbestrijding landelijk
IFV - Werkbudget	30.000	diverse projecten op landelijk niveau
Kapitaallasten	650.000	prijsstijging bij vervanging en verschil met overgedragen budgetten
Calamiteitencoördinatoren	100.000	organisatie 24/7 calamiteiten coördinator
IBS	36.000	Heeft betrekking op inbewaringstelling van personen
Totaal inhoudelijke uitzettingen	1.064.500	

Nieuwe externe ontwikkeling

Gedurende 2017 is een principeakkoord gesloten over de nieuwe cao voor gemeenteamttenaren. Hieruit volgt een structurele kostenstijging van € 570.000,- bovenop de raming van 1% loonstijging in de begroting 2018. Dit akkoord was niet te voorzien bij de bespreking van de conceptbegroting 2018 op 29 juni 2017 in het algemeen bestuur van de VRGZ. Het tekort in de begroting 2018 loopt hierdoor op van € 853.000,- naar € 1.423.000,-. De ontwikkeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds dient voor het opvangen van loon- en prijsstijgingen. Met inachtneming van deze overweging vindt het bestuur het alleszins redelijk de verhoogde indexering door te rekenen aan de gemeenten via de inwonerbijdrage.

Kortetermijnmaatregelen

In het verlengde van de bestuursopdracht en gezien de hiervoor genoemde nieuwe cao-ontwikkeling heeft het regiobestuur onmiddellijk maatregelen genomen.

Eenzijds zijn deze maatregelen bedoeld om de overschrijdingen zoveel mogelijk te beperken.

Anderzijds zijn ze erop gericht om de begroting structureel in evenwicht te brengen.

De volgende kortetermijnmaatregelen zijn genomen:

- Een terughoudend beleid in de vervulling van vacatures / een gecontroleerde vacaturestop.
- Een extra weging voordat wordt besloten tot (continuering) inhuur van derden.
- Uitzetting van kosten in de lopende begroting worden zoveel als mogelijk vermeden.
- Het onderhoud van kazernes gebouwen en -terreinen wordt beperkt tot alleen het strikt noodzakelijke.

Deze acties laten nu al een licht positieve wending zien.

Beheerskosten kazernes

De belangrijkste aanleiding voor de tekorten is gelegen in de overschrijding van de beheerskosten voor de brandweerkazernes na overname van de kazernes van gemeenten in 2013. Gezien deze situatie heeft het regiobestuur een extern onderzoeksbureau opdracht gegeven de beheerskosten van de kazernes in historisch perspectief beeld te brengen, welke knelpunten er zijn en de oorzaken daarvan en welke maatregelen genomen kunnen worden om deze op te lossen.

Samengevat komen de conclusies er op neer dat het regiobestuur maatregelen neemt om het beheer van de vastgoedportefeuille binnen de VRGZ te centraliseren (is tot nu toe gedecentraliseerd geweest) en actie wordt ondernomen om zorg te dragen voor een betere professionele organisatie die toegesneden is op de taakuitvoering van het vastgoed.

Voorts constateert het regiobestuur dat door het slimmer opzetten en uitvoeren van de vastgoedportefeuille er ongeveer € 310.000,-- kan worden bezuinigd zonder het onderhoudsniveau aan te tasten.

Dekkingsvoorstellen

De afgelopen periode heeft het regiobestuur voor de bezuinigingsopgave van € 853.000,- de navolgende dekkingsvoorstellen gevonden.

Dekkingsvoorstel	2018	2019	2020	2021
1a Verzekeringspakket aanbesteden	50.000	50.000	50.000	50.000
1b Borging taakveld verzekeringen	-43.000	-40.000	-40.000	-40.000
2 Bewuster inzetten inhuur derden	175.000	175.000	175.000	175.000
3a Efficiënter gebruik m2	110.000	110.000	110.000	110.000
3b Kosten volledig verhuizen Bellefroidstraat	-74.000	-54.000	-54.000	-54.000
4 IFV benutten	0	0	0	27.000
5 Organisatieontwikkeling	0	200.000	200.000	200.000
6 Beperken OVD gebieden	0	30.000	100.000	100.000
7 Opheffen gaspakkenteam	0	6.000	6.000	6.000
Totaal dekkingsopties	218.000	477.000	547.000	574.000

Indien het bestuur akkoord gaat met deze voorstellen is het totale bezuinigingsbedrag € 218.000,-- in 2018 oplopend naar € 574.000,-- in 2021.

Er resteert nog een bedrag van € 635.000,-- in 2018 aflopend tot € 279.000,-- in 2021.

Samenvatting:

Samengevat leidt het voorgaande tot het volgende financiële overzicht in 2018:

	2018	2019	2020	2021
Tekort	853.000	853.000	1.133.000	1.133.000
Index cao	570.000	570.000	570.000	570.000
Totaal tekort	1.423.000	1.423.000	1.703.000	1.703.000
Dekkingsvoorstellen	218.000	477.000	547.000	574.000
Brandweezorgplan	91.500	91.500	91.500	91.500
Beheerskosten kazernes	310.000	310.000	310.000	310.000
Bijdrage index cao	570.000	570.000	570.000	570.000
Restant tekort	233.500	-25.500	184.500	157.500

De verwachting is dat door de ontwikkelingen in 2017 de algemene reserve van de regio zodanig wordt aangesproken dat de omvang van deze reserve onvoldoende is om in 2018 nogmaals aan te wenden.

Voorstel

Met inachtneming van het vorenstaande is het voorstel dat gemeenten:

- Voor 2018 incidenteel een bijdrage verlenen van in totaal € 233.500,-- ter dekking van het tekort.
- Voor 2018 een incidentele bijdrage verlenen van in totaal € 500.000,-- voor frictiekosten organisatieontwikkeling.
- En een structurele bijdrage verlenen van in totaal € 570.000,-- ter compensatie van de cao-kosten van de VRGZ.

De financiële consequenties van dit voorstel worden meegenomen bij de eerste tweemaandelijksse rapportage van de gemeente Buren.

Inlichtingen bij:

Naam	B.R.R. Smits
Afdeling	Bedrijfsvoering, Juridische Zaken

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
30 januari 2018	RV/18/00832	

Onderwerp **Brandweezorgplan en organisatieontwikkeling VRGZ**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. ;

besluit:

1. Instemmen met het voorgenomen besluit van het algemeen bestuur VRGZ ten aanzien van het concept-brandweezorgplan
2. Voor 2018 incidenteel een bijdrage verlenen van in € 12.320,- ter dekking van het totale regionale tekort van € 233.500,--
3. Voor 2018 een incidentele bijdrage verlenen van € 26.381,- ter dekking van de regionale frictiekosten van € 500.000,-- voor de organisatieontwikkeling
4. Een structurele bijdrage verlenen van € 30.075,- ter compensatie van de cao-kosten van de VRGZ van € 570.000,--.
5. De financiële consequenties worden meegenomen bij de eerstvolgende tweemaandelijks managementrapportage.
6. De voorgaande vier besluiten kenbaar te doen maken aan het dagelijks bestuur van VRGZ

Vastgesteld in de openbare vergadering van 30 januari 2018

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc